

ЗАКОН

О СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

- (1) Овим законом уређује се дјелатност средњег образовања и васпитања (у даљем тексту: средње образовање) као дио јединственог система образовања, оснивање и престанак рада средње школе (у даљем тексту: школа), статус ученика, наставника, стручних сарадника и осталих радника, руковођење и управљање школом, финансирање и надзор над радом школа и друга питања у вези са средњим образовањем.
- (2) Средње образовање дјелатност је од општег друштвеног интереса.
- (3) Дјелатност средњег образовања обухвата различите врсте и облике образовања којим се након завршене основне школе стичу знања и способности потребна за рад у струци и за даље образовање појединца.
- (4) Дјелатност средњег образовања обављају школе као јавне и приватне установе.

Члан 2.

- (1) Средње образовање доступно је свима под једнаким условима, у складу са овим законом и способностима појединца.
- (2) Средње образовање није обавезно.

Члан 3.

Страни држављани и лица без држављанства имају право на стицање образовања у складу са овим законом и важећим прописима као и конвенцијама и споразумима које је Босна и Херцеговина закључила са другим земљама или међународним организацијама.

Члан 4.

Циљеви средњег образовања су:

- а) стицање средњег образовања у складу са интересима и потребама ученика,
- б) развијање свијести о потреби цијеловитог приступа образовању,
- в) развијање свијести о потреби обликовања сопственог живота у процесу цијеложивотног учења,
- г) припрема за наставак школовања на високошколским установама,
- д) стицање знања, развијање и јачање способности и вјештина потребних за рад у струци,
- ђ) подршка ученицима у избору одговарајућег занимања, у складу са потребаматржишта рада,
- е) развијање интереса за теоријска знања као и за њихову практичну примјенљивост,
- ж) подстицање свеукупног потенцијала и мотивације ученика за развијање критичког мишљења и отворености за нова знања,
- з) изградња властитих стандарда образовања који ће бити усклађени са стандардима образовања у земљама Европске уније,
- и) стицање интернационално упоредивих нивоа знања,
- ј) развијање свијести о значају потребе заштите и очувања природне и животне средине,
- к) разумијевање и његовање система друштвених и моралних вриједности који је заснован на друштву толерантности,
- л) развијање културе комуникације, конструктивног рјешавања проблема и дјеловања у тиму,
- љ) развијање поштовања различитости о питању пола, способности, расног, националног, вјерског и социјалног статуса и његовање прага толеранције на различитост,

- м) његовање и развијање потреба за културом и очувањем културног и духовног наслеђа уз поштовање културног идентитета, језика и традиције,
- н) поштовање права и разумијевање сопствених обавеза које проистичу из права и разумијевања себе као личности која живи у друштву које се континуирано мијења,
- њ) поштивање права дјецe, људских и грађанских права и основних слобода, те развијање способности за живот у демократски уређеном друштву,
- о) обезбјеђивање услова за развој и промоцију традиционалних заната,
- п) да стручно образовање и обука буду усклађени са нивоима стручног образовања земаљ Европске уније и
- р) развијање предузетничког духа младих

Члан 5.

- (1) У средњем образовању не може се вршити дискриминација у приступу образовању дјецe на основу расе, боје, пола, језика, религије, политичког или другог мишљења, националног или социјалног поријекла, на основу инвалидности или на било којој другој основи.
- (2) Република Српска (у даљем тексту: Република) и јединице локалне самоуправе, заједно са школом, одговорне су за обезбјеђење школског простора, опреме и пратеће инфраструктуре за несметан приступ и учешће у образовном процесу лица са посебним образовним потребама.
- (3) Граматички изрази употребљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумјевају оба рода.

Члан 6.

- (1) У средњем образовању промовише се и развија стално партнерство школе, родитеља и средине у којој живе у свим питањима од значаја за остваривање функције школе и интереса и потреба ученика.
- (2) Школа, родитељи, ученици и јединице локалне самоуправе промовишу и спроводе програме заједничког и организованог дјеловања и сарадње у борби против злостављања и злоупотребе дјецe и младих, трговине људима, борби против дроге, алкохолизма, пушења и други токсикоманија, малољетничке делинквенције, вршњачког насиља, те свих других појава које угрожавају здравље и живот ученика.
- (3) У циљу спроводјења превентивних мјера за унапредјење и заштиту здравља ученика од штетног дјеловања алкохола и алкохолних пића, школа треб да на видно мјесто постави обавјештења да ученицима није дозвољена продаја и конзумирање алкохола и алкохолних пића у школи и школском дворишту.

Члан 7.

- (1) Организација, начин рада и кућни ред у школи детаљније се уређују статутом и другим општим актима школе.
- (2) Општи акти из става 1. овог члана доносе се уз учешће представника ученика, родитеља и запослених радника школе.

Члан 8.

- (1) Рад школе је јаван.
- (2) У школи није дозвољено политичко организовање, дјеловање и кориштење школског простора у те сврхе, у вријеме одржавања наставе.

Члан 9.

- (1) Настава у средњем образовању изводи се на службеним језицима конститутивних народа уз кориштење оба службена писма ћирилице и латинице.
- (2) У школама се не може вршити дискриминација ученика при пријему, учешћу у активностима школ или у било којој другој одлуци која се односи на тог ученика, на основу тога што у школи, у писаном или усменом изражавању користи било који од језика конститутивних народа.
- (3) У школама се не може вршити дискриминација наставника или неког другог запосленог при именовању, условима запослења, напредовању или у било којој другој одлуци која се односи на то лице на основу тога што у школи, у писаном или усменом изражавању користи било који од језика конститутивних народа.

Члан 10.

- (1) Ради унапређивања квалитета средњег образовања и васпитања, Влада формира Савјет за развој средњег образовања и васпитања (у даљем тексту: Савјет) као савјетодавно тијело.
- (2) Савјет дјелује као независно савјетодавно тијело.
- (3) Административно – техничке послове за Савјет обавља Министарство просвјете И културе (у даљем тексту: Министарство).
- (4) Рад и функционисање Савјета регулише се Пословником о раду Савјета.
- (5) Пословник из става 4. овог члана доноси Савјет двотрећинском већином гласова од укупног броја чланова.

Члан 10а.

- (1) Савјет има 14 чланова и то:
 - а) Четири члана из реда наставника,
 - 1) један члан из реда наставника из гимназија,
 - 2) један члан из реда наставника из средњих стручних техничких школа
 - 3) један члан из реда наставника из средњих стручних школа и
 - 4) један члан из реда наставника из умјетничких школа;
 - б) једног представника из реда стручних сарадника школа са подручја Републике;
 - в) два представника из реда универзитетских наставника и сарадника високошколских установа који образују наставнике и стручне сараднике;
 - г) два представника из реда родитеља;
 - д) једног представника Завода за запошљавање Републике Српске;
 - ђ) једног представника Синдиката образовања, науке и културе Републике Српске;
 - е) једног представника Привредне коморе Републике Српске;
 - ж) једног представника републичког педагошког завода и
 - з) једног представника Омладинског савјета Републике Српске;
- (2) Структуру чланова Савјета по правилу одражава национални састав конститутивних народа и осталих.
- (3) Чланове Савјета у поступку јавне конкуренције именује Влада на приједлог Министарства
- (4) Рок за пријављивање кандидата за чланове Савјета је 20 дана од дана објављивања јавног конкурса.
- (5) Листа пријављених кандидата даје се на увид јавности у року од десет дана по истеку рока за подношење пријава на јавни конкурс из става 4. Овога члана.

- (6) Примједбе и приједлози у вези са пријављеним кандидатима могу се доставити у року од 30 дана од дана стављања листе кандидата на увид јавности.
- (7) Министарство упићује Влади приједлог кандидата за чланове Савјета у року од 90 дана од дана објављивања јавног конкурса.
- (8) Мандат чланова Савјета траје четири године.
- (9) Исто лице може бити изабрано за члана Савјета највише два пута.
- (10) Савјет бира предсједника из реда својих чланова.
- (11) Рад чланова Савјета је добровољан и не плаћа се.

Члан 10б.

Савјет у оквиру својих надлежности обавља сљедеће послове:

- а) предлаже правце развоја и унапређења квалитета средњег образовања И васпитања
- б) прати, анализира И оцјењује стање средњег образовања И васпитања са становишта потреба, могућности, квалитета и међународне упоредивости,
 - в) прати и предлаже усаглашеност система средњег образовања И васпитања са европским стандардима,
 - г) разматра потребе послодаваца и тржишта рада у вези са уписном политиком,
 - д) разматра потребе послодаваца и тржишта рада у креирању наставних планова и програма и даје препоруке Влади,
 - ђ) заједно са друштвеним партнерима предлаже модернизацију наставних планова и програма,
 - е) анализира извођење практичне наставе и даје приједлоге за побољшање практичне наставе,
 - ж) заједно са тржиштем рада предлаже мјере за побољшање ученичких компетенција кроз образовање за предузетништво,
 - з) даје мишљење у вези са педагошким стандардима И педагошким нормативима за средње образовање,
 - и) даје мишљење у вези уџбеничке политике и даје препоруке Влади,
 - ј) даје мишљење Влади у поступку доношења законских прописа у области средњег образовања И васпитања,
 - к) иницира и помаже активности Републичког педагошког завода и других институција надлежних у области средњег образовања и васпитања,
 - л) разматра предложену мрежу школа и даје мишљење Влади и
 - љ) разматра и друга питања од значаја за област средњег образовања и васпитања.

Члан 11.

Језик и култура националних мањина у Републици поштоваће се у средњем образовању у складу са Оквирном конвенцијом о заштити права националних мањина и Законом о заштити права припадника националних мањина („Службени гласник Републике Српске“, број 2/05).

Члан 12.

Васпитно-образовни рад у средњем образовању за лица која користе језик знакова изводи се на језику знакова и помоћу средстава тог језика.

II ОСНИВАЊЕ И ПРЕСТАНАК РАДА ШКОЛЕ

Члан 13.

- (1) Школа се може основати као јавна или као приватна школа.
- (2) Јавне и приватне школе оснивају се под једнаким условима.
- (3) Јавну школу оснива Република.
- (4) Приватну школу може основати свако домаће или страно правно или физичко лице, под условима утврђеним овим законом.
- (5) Оснивач школе не може бити лице против кога се води кривични поступак, или је правоснажно осуђено на казну утврђену прописима којима се регулише кривично законодавство.

Члан 14.

- (1) Јавна или приватна школа оснива се и почиње да ради ако:
 - а) постоји потреба за школовањем одређених смјерова, струка и занимања,
 - б) је број ученика усклађен са педагошким стандардима,
 - в) су обезбијеђена средства за оснивање и рад школе, простор, опрема и наставна средства у складу са педагошким стандардима и нормативима за одговарајући смјер, струку и занимање,
 - г) је обезбијеђен потребан број наставника и стручних сарадника,
 - д) су обезбијеђени услови за обављање практичне наставе у средњим стручним и техничким школама,
 - ђ) је одобрена примјена наставног плана и програма и
 - е) има фискултурну салу и најмање једно игралиште на отвореном простору, у власништву или под закупом.
- (2) Министар доноси Правилник о поступку утврђивања испуњености услова за почетак рада школе.
- (3) Оснивач приватне школе приликом утврђивања испуњености услова плаћа таксу.
 - (4) Министар, на приједлог Комисије из чл. 15. и 16. Овог закона, рјешењем утврђује испуњеност услова за почетак рада школе.
- (5) Ријешење из става 4. овог члана је коначно.
- (6) Влада на приједлог Министарства доноси Уредбу о педагошким стандардима за средње образовање.
- (7) Влада на приједлог Министарства доноси Уредбу о педагошким нормативима за средње образовање.

Члан 15.

- (1) Иницијативу за оснивање јавне школе може покренути јединица локалне самоуправе на чијем подручју се планира отварање школе или више јединица локалне самоуправе заједно, најкасније до 31. децембра текуће године за наредну школску годину.
- (2) Уз иницијативу из става 1. овог члана прилаже се:
 - а) елаборат о оправданости оснивања школе и
 - б) рјешење министра о испуњености услова за почетак рада школе.
- (3) Иницијатива за оснивање јавне школе са прилозима из става 2. овог члана доставља се Влади на разматрање и усвајање.

- (4) Елаборат о оправданости оснивања школе садржи:
- а) доказ о оправданости оснивања, односно о постојању друштвене потребе оснивања школе на том подручју, имајући у виду постојећу мрежу школа,
 - б) врсту школе, назив смјера, струке и занимања,
 - в) начин испуњавања прописаних услова за рад школе,
 - г) доказ о обезбијеђености средстава за рад,
 - д) анализу исплативости оснивања и
 - ђ) остале податке значајне за рад и оснивање школе.
- (5) Министар именује Комисију за провјеру испуњености услова за оснивање и почетак рада јавне школе.
- (6) Комисија за провјеру испуњености услова за оснивање и почетак рада јавне школе има три члана.
- (7) На основу усвојеног елабората и рјешења из става 2. овог члана Влада доноси одлуку о оснивању школе до 31. јануара текуће године за наредну школску годину.
- (8) Јавна школа уписује се у судски регистар код надлежног суда након доношења рјешења из става 2. тачка б овог члана и одлуке Владе из става 5. овог члана.

Члан 16.

- (1) Приватна школа оснива се одлуком оснивача, уз сагласност Министарства.
- (2) Приватна школа у оснивању, уз захтјев за издавање сагласности за оснивање, Министарству најкасније до 31. децембра текуће године за наредну школску годину подноси:
- а) елаборат о оправданости оснивања школе,
 - б) акт о оснивању,
 - в) приједлог статута,
 - г) одлуку о именовању лица овлаштеног за заступање и
 - д) доказ о уплаћеној такси на име оснивања школе, у складу са законом којим се утврђују административне таксе.
- (3) Елаборат о оправданости оснивања школе садржи:
- а) доказ о оправданости оснивања, односно о постојању друштвене потребе оснивања школе на том подручју, имајући у виду постојећу мрежу школа,
 - б) врсту школе, назив смјера, струке и занимања,
 - в) начин испуњавања прописаних услова за рад школе,
 - г) доказ о обезбијеђености средстава за рад за најмање четири школске године,
 - д) анализу исплативости оснивања и
 - ђ) остале податке значајне за рад и оснивање школе.
- (4) Министар именује Комисију за провјеру испуњености услова за оснивање и почетак рада приватне школе.
- (5) Комисија за провјеру испуњености услова за оснивање и почетак рада приватне школе има три члана.
- (6) На основу усвојеног елабората и рјешења из члана 14. став 4. овог закона Министарство даје сагласност за почетак рада приватне школе, најкасниј до 31. јануара текуће године за наредну школску годину.
- (7) Приватна школа уписује се у судски регистар и стиче својство правног лица на основу акта о оснивању и сагласности Министарства.

Члан 17.

- (1) Ако Министарство утврди да школа из чл. 15. и 16. не испуњава неки од услова из члана 14. овог закона, одредиће рок у којем је оснивач дужан да отклони утврђене недостатке.
- (2) Министар ће донијети рјешење којим се одбија захтјев оснивача за почетак рада школе ако оснивач у року из става 1. овог члана не отклони утврђене недостатке.
- (3) Рјешење из става 2. овог члана је коначно.

Члан 18.

- (1) Школи која испуњава услове за рад прописане овим законом издаје се рјешење о одобрењу за почетак рада школе.
- (2) На основу рјешења из става 1. овог члана школа се уписује у регистар средњих школа, који води Министарство.
- (3) Министар доноси Правилник о садржају и начину вођења регистра средњих школа.
- (4) Школе које нису уписане у регистар средњих школа не могу издавати свједочанства и друге јавне исправе о завршетку средњег образовања.
- (5) Списак школа које су добиле дозволу да рад објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“ и на Интернет страници Министарства.

Члан 19.

- (1) Школа може да врши статусне промјене, промјене назива или сједишта.
 - (2) Одлуку о промјени назива или сједишта школе доноси Школски одбор уз сагласност оснивача.
 - (3) Школа не може мијењати назив и сједиште у току наставне године.
 - (4) Школе могу да сарађују и да се удружују у остваривању заједничких интереса, под условом да свака школа задржи свој правни субјективитет.
 - (5) Школа може да обавља дјелатност и ван сједишта, уз сагласност Министарства.

Члан 20.

- (1) Школа има статут којим се утврђује: начин обављања дјелатности школе, дјелокруг и начин рада органа управљања и руковођења, стручних тијела школе, те друга питања од значаја за дјелатност и пословање школе у складу са актом о оснивању школе.
- (2) Школски одбор доноси статут школе уз учешће савјета ученика, савјета родитеља и запослених радника школе
- (3) Школски одбор доставља на сагласност приједлог статута Министарству.
- (4) Након добијене сагласности, школски одбор доноси статут.

Члан 21.

- (1) Школа може да обавља и другу дјелатност која је у функцији образовања и васпитања (у даљем тексту: проширена дјелатност), под условом да се ученици ангажују у оквиру практичне наставе и да се овим радом не омета нормално остваривање васпитно-образовног процеса.
- (2) Проширена дјелатност школе може да буде давање услуга, производња, продаја и друга дјелатност којом се унапређује или доприноси квалитетнијем процесу образовања и васпитања.

(3) Одлуку о проширеној дјелатности школе доноси Школски одбор уз сагласност Министарства и уписује се у судски регистар.

(4) Одлука о проширеној дјелатности школе садржи план прихода који ће се остварити и план расхода за обављање те дјелатности, као и начин и план кориштења остварених средстава у складу са финансијским прописима.

(5) Школа може основати ученичку задругу ради развијања ваннаставних активности и друштвено корисног рада ученика.

(6) Средства остварена у обављању проширене дјелатности школе и радом ученичке задруге уплаћују се на рачун јавних прихода на организациони код школе и користе се намјенски за:

а) унапређивање квалитета наставе,

б) награђивање најбољих ученика и радника,

в) помоћ социјално угроженим и обољелим ученицима и радницима,

г) излете и екскурзије ученика и

д) обављање и развој дјелатности школе у складу са општим актима школе.

Члан 21а.

(1) Школа може обезбједити дио средстава издавањем на коришћење физкултурне сале и спортских терена за тренинге, спортска такмичења и рекреацију, као и издавањем школских кабинета, учионица за наставу и школске кухиње.

(2) Издавањем школског простора не смије се ометати васпитно – образовни рад школе

(3) Средства остварена издавањем школског простора уплаћују се на рачун јавних прихода – организациони код школе.

(4) Министар доноси упутство о издавању и начину плаћања школског простора.

Члан 22.

(1) Школа је самостална у погледу запошљавања наставника, стручних сарадника и осталих радника у складу са важећим прописима.

(2) У средњем образовању поштује се слобода наставника да изводи наставу на начин који сматра одговарајућим, при чему се мора водити рачуна о педагошким стандардима и примјени савремених облика и метода рада у извођењу наставе.

Члан 22 а

(1) У средњем образовању може се спроводити програм огледа ради провјере вриједности нових образовних садржаја, облика, метода и организације рада, нових наставних средстава и опреме.

(2) Програмом огледа дефинише се:

а) циљ огледа,

б) садржај, задаци, услови, начин и вријеме његовог остваривања и

в) мјесто, начин стручног праћења и вријеме за подношење извјештаја о постигнутом резултату.

(3) Министарство утврђује програм огледа и школу која ће га спроводити.

(4) Ради остваривања програма огледа, могу се основати посебне школе.

(5) Министар доноси Правилник о начину остваривања програма огледа у средњој школи.

Члан 23.

Влада на приједлог Министарства доноси одлуку којом се утврђује број, структура и просторни распоред школа (у даљем тексту: мрежа школа), најмање сваке четири године, а најкасније до 31. марта текуће године.

Члан 24.

Мјерила и критеријуми за утврђивање мреже школа су:

- а) број и узраст ученика који завршавају основну школу на одређеном подручју,
- б) доступност и једнаки услови за стицање образовања и васпитања,
- в) специфичност подручја (брдско-планинско, погранично, недовољно развијено подручје),
- г) развојне специфичности подручја на основу утврђених потреба за запошљавање,
- д) обезбјеђене комуникације,
- ђ) економичност и рационалност у кориштењу кадра, средстава, простора и опреме,
- е) финансијске могућности оснивача и
- ж) интерес и потребе јединице локалне самоуправе и друштвених партнера.

Члан 25.

(1) Школа може престати да ради под условима и по поступку утврђеним овим законом.

(2) Испуњеност услова за наставак рада и обављање дјелатности школе утврђује се по потреби, а обавезно сваке четири године у сарадњи са органима из члана 132. овог закона.

(3) У случајевима да школа не испуњава услове за наставак рада предвиђене овим законом, дужна је да отклони неправилности и недостатке у року који не може бити дужи од једне године.

(4) Ако школа у року из става 3. овог члана не отклони утврђене недостатке, Министарство ће предложити оснивачу да донесе одлуку о престанку рада школе.

(5) Одлуку о престанку рада школе оснивач доставља Министарству.

(6) Ако оснивач не донесе одлуку о престанку рада школе у року од 60 дана од дана пријема приједлога из става 4. овог члана, министар ће донијети рјешење о брисању школе из Регистра средњих школа.

(7) Рјешење о брисању школе из Регистра средњих школа је коначно.

Члан 26.

(1) Одлуком о престанку рада школе одређује се рок и начин престанка њеног рада.

(2) Школа може престати да ради на крају школске године у којој је донесена одлука о престанку рада или поступно.

(3) У случају поступног престанка рада школе, одлуком о престанку рада школе одређује се школска година у којој престаје рад школе.

(4) У случају престанка рада школе оснивач је дужан да затеченим ученицима осигура завршетак образовања у другој школи, под условима који су важили приликом њиховог уписа.

(5) Школе које престају да раде бришу се из Регистра средњих школа.

(6) Престанак рада школе и брисање школе из Регистра средњих школа објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“ и на Интернет страници Министарства.

III ВРСТЕ ШКОЛА

Члан 27.

(1) У зависности од врсте наставног плана и програма школа може бити основана и регистрована као:

- а) гимназија,
- б) умјетничка школа,
- в) стручна техничка школа,
- г) стручна школа,
- д) вјерска школа,
- ђ) школа за ученике са посебним потребама.

(2) Школа може бити организована и као центар средњих школа у чијем саставу се налази више школа са више смјерова, струка и занимања.

(3) Центар средњих школа из става 2. овог члана, у свом саставу може да има гимназију и највише три струке, а ако нема у свом саставу гимназију, може имати највише четири струке.

Члан 28.

(1) У гимназији се стиче опште образовање у четворогодишњем трајању за наставак образовања на високошколским установама. Завршавањем гимназије ученик стиче средњу спрему.

(2) У умјетничкој школи остварује се одговарајући општеобразовни програм и програм из области умјетности (музичка, ликовна, балетска или нека друга грана умјетности), што се одређује према врсти наставног плана и програма који се изводи у четворогодишњем трајању и чијим завршавањем ученик стиче средњу спрему.

(3) Умјетничке школе за музичко и балетско образовање могу истовремено обављати дјелатност основног и средњег музичког и балетског образовања.

(4) У стручној техничкој школи остварује се одговарајући општеобразовни програм, стручно-теоријски и практични програм у четворогодишњем трајању, чијим завршавањем ученик стиче средњу спрему одговарајуће струке и занимања.

(5) У стручној школи остварује се општеобразовни, стручно-теоријски и практични програм у трогодишњем трајању, чијим завршавањем ученик стиче средњу спрему одговарајуће струке и занимања.

(6) У вјерској школи остварује се одговарајући општеобразовни програм и посебан програм.

(7) У школи за ученике са посебним образовним потребама остварују се стручни, посебно прилагођени програми за специјално образовање ученика са посебним образовним потребама.

(8) У складу са захтјевима тржишта рада, Министарство може, за обављање мање сложених и једноставних послова, утврдити образовање и обуку краћу од три године, као и врсту стечене квалификације према сродним занимањима.

(9) У складу са ставом 8. Овог члана у школи се могу реализовати и одговарајући програми стручног образовања II степена стручне спреме.

Члан 28а.

(1) У циљу обезбјеђења везе између средњег стручног образовања, обуке и тржишта рада, оснива се трипартитно савјетодавно вијеће (у даљем тексту: Вијеће), на нивоу Републике, које има

савјетодавну улогу, а у чији састав ће бити укључени представници послодаваца, синдиката и Министарства.

(2) Вијеће у оквиру своје надлежности:

- а) предлаже начине и облике сарадње средњих стручних школа са друштвеним партнерима,
- б) учествује у креирању уписне политике у средњим стручним школама према потребама тржишта рада,
- в) прикупља и обезбјеђује редовне информације о потребама и промјенама на тржишту рада,
- г) предлаже побољшања у извођењу практичне наставе у средњим стручним школама,
- д) предлаже Министарству програм и начине едукације наставника у средњим стручним школама и
- ђ) обавља друге задатке и активности који доприносе успостављању веће сарадње између средњег стручног образовања, обуке и тржишта рада.

(3) Вијеће има седам чланова и то:

а) три члана, који представљају тржиште рада, од којих по једног члана предлажу:

- 1) Привредна комора Републике Српске,
- 2) Удружење послодаваца Републике Српске,
- 3) Завод за запошљавање Републике Српске,

б) три члана предлаже Министарство и

в) једног члана предлаже Синдикат образовања, науке и културе Републике Српске.

(4) Рад члана Вијећа је добровољан и не плаћа се.

(5) Министар рјешењем именује чланове Вијећа.

IV ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ РАД

Члан 29.

(1) Рад у школи у току школске године реализује се на основу Годишњег програма рада школе.

(2) Годишњим програмом рада школе утврђује се:

- а) мјесто,
- б) вријеме,
- в) начин и
- г) носиоци остваривања Наставног плана и програма.

(3) Школски одбор на приједлог Наставничког вијећа усваја Годишњи програм рада школе.

Члан 30.

Школа доставља годишњи програм рада школе најкасније до 30. септембра:

- а) Министарству,
- б) Републичком педагошком заводу,
- в) скупштини јединице локалне самоуправе и
- г) оснивачу (ако је приватна школа).

Члан 31.

(1) Програми средњег образовања остварују се на основу Наставног плана и програма.

(2) Основ за доношење наставног плана и програма за све врсте школа је занимање.

(3) Занимање, у смислу овог закона, обухвата опште и стручне садржаје засноване на достигнућима науке, технологије, културе и умјетности неопходне за обављање послова одређеног степена сложености у оквиру подручја рада, односно за даље школовање.

(4) Наставним планом и програмом из става 1. овог члана утврђују се:

- а) сврха програма,
- б) циљ програма,
- в) наставни предмети и садржаји,
- г) трајање и основни облици извођења програма,
- д) број часова наставе,
- ђ) седмични и годишњи број часова за сваки предмет и њихов распоред по разредима и
- е) дидактички услови за извођење програма.

(5) У развоју Наставних планова и програма ставља се тежиште на остваривање утврђених циљева, резултата учења и стандарда занимања.

(6) У средњим стручним школама Наставни планови и програми подразумијевају примјену модуларне методологије која омогућава брзо реаговање на промјене у друштву и технологији.

(7) Дио наставних програма за стручно образовање у износу до 30 % утврђује Наставничко вијеће на приједлог стручних актива, при чему се води рачуна о потребама тржишта рада јединице локалне самоуправе.

(8) Наставни планови и програми треба да буду упоредиви са програмима земаља Европске уније и да промовишу идеју цјеложивотног учења.

(9) Наставни план и програм мора бити усклађен са заједничким језгрима Наставних планова и програма из чл. 42 и 43. Оквирног закона о основном и средњем образовању у Босни и Херцеговини („Службени лист Босне и Херцеговине“, број 18/03).

(10) Министар Правилником утврђује Наставни план и програм за гимназију, умјетничку школу, стручну техничку школу, стручну школу и школу за ученике са посебним потребама на приједлог Републичког педагошког завода, а наставни план и програм за вјерске школе доноси на приједлог одговарајуће вјерске заједнице.

(11) Министар даје сагласност на Наставни план и програм који се у цјелини или у једном дијелу изводи на страном језику.

Члан 31а.

(1) У школама које испуњавају услове предвиђене овим законом могу се реализовати међународни програми уз сагласност Министарства, а по предходно прибављеном мишљењу Републичког педагошког завода.

(2) Лице које је стекло диплому о завршеној школи по међународном програму и програму из става 1. овог члана има право на наставак образовања, као и запошљавање под истим условима као и лице које је завршило школу по наставном плану и програму одговарајуће школе у Републици.

(3) Дипломе из става 2. овог члана које нису издате на једном од језика конститутивних народа у Босни и Херцеговини за остварење права из става 2. овог члана обавезно се преводе и овјеравају код овлашћеног преводиоца.

Члан 32.

(1) Наставни план и програм садржи обавезне, изборне и факултативне облике васпитно-образовног рада.

- (2) Обавезни облици васпитно-образовног рада су:
- а) теоријска настава,
 - б) стручно-теоријска настава,
 - в) практична настава и вјежбе,
 - г) изборна настава,
 - д) час одјељенске заједнице,
 - ђ) додатна настава,
 - е) допунска настава и
- ж) пракса и практични рад када су одређени Наставним планом и програмом.
- (3) Обавезни облици васпитно-образовног рада за редовног ученика који се упућује на полагање поправног и разредног испита су:
- а) припремна настава,
 - б) практична настава и
 - в) консултативно-инструктивни рад.
- (4) Додатна настава остварује се за ученике који постижу изузетне резултате и показују отвореност за стицање нових знања.
- (5) Допунску наставу школа остварује са ученицима који заостају у савладавању програма из појединих наставних области.
- (6) Факултативна настава је:
- а) настава језика народности са елементима националне културе,
 - б) настава другог страног језика у школама у којима ученици изучавају један страни језик у стручним школама и трећег страног језика у гимназијама и у школама у којима ученици изучавају два страна језика и
 - в) настава из предмета потребних за даље школовање, стручно оспособљавање или развој ученика.
- (7) Факултативни облици васпитно-образовног рада обавезни су за ученике који се за њих определијеле.
- (8) Изборну наставу бирају ученици на крају трећег разреда текуће школске године са списка предмета за изборну наставу.
- (9) Списак предмета за изборну наставу дефинисан је Наставним планом и програмом.

Члан 33.

- (1) У школи се ученицима омогућавају ваннаставне активности да би се развили њихови креативни потенцијали и да им се помогне у стицању знања, вјештина и способности којима ће се користити у животу.
- (2) Ваннаставне активности су: излети, екскурзије, ученичке организације, удружења, секције, спортске и друге активности.
- (3) Ваннаставне активности рачунају се у радне дане.
- (4) Министар доноси Правилник о извођењу екскурзија и излета.

Члан 34.

- (1) У школи се организују слободне активности ученика укључивањем у разне облике рада који се заснивају на добровољном изјашњавању ученика
- (2) Невладине организације, друге установе и организације могу реализовати властите програме и спроводити активности у школама у складу са упутством о реализацији програма и активности

невладиних организација, других установа и организација у школама.

(3) Министар доноси упутство о реализацији програма и активности невладиних организација, других установа и организација у средњим школама.

Члан 35.

(1) Школска година траје од 1. септембра до 31. августа наредне календарске године.

(2) Васпитно-образовни рад у гимназији остварује се:

а) у I, II и III разреду у 36 петодневних наставних седмица и

б) у IV разреду у 32 петодневне наставне седмице.

(3) Васпитно-образовни рад у стручним техничким школама и стручним школама остварује се:

а) у I и II разреду трогодишњег и I, II и III разреду четворогодишњег образовања у 36 петодневних наставних седмица и

б) у III разреду трогодишњег и IV разреду четворогодишњег образовања у 32 петодневне наставне седмице.

(4) Васпитно-образовни рад у умјетничким школама остварује се:

а) у I, II и III разреду у 35 петодневних наставних седмица и

б) у IV разреду у 33 петодневне наставне седмице.

(5) Настава и други облици васпитно-образовног рада остварују се у два полугодишта.

(6) Настава у првом полугодишту почиње првог радног дана у мјесецу септембру.

(7) У школској години ученици имају: зимски распуст који траје три седмице, прољетни распуст који траје једну седмицу и љетни распуст који траје од завршетка наставе у другом полугодишту до почетка наставе наредне школске године.

(8) Министар доноси Правилник о школском календару за сваку школску годину и објављује га најкасније 60 дана прије почетка школске године.

(9) Школа може одступити од донесеног школског календара само из оправданих разлога и уз сагласност Министарства.

Члан 36.

(1) Школа је дужна да реализује предвиђени фонд наставних часова у обиму не мањем од 95 %.

(2) Ако се утврди да школа није остварила фонд наставних часова у обиму из става 1. овог члана продужиће наставу док се не оствари потребан годишњи фонд наставних часова.

(3) Школа која не оствари предвиђени годишњи фонд наставних часова у обиму из става 1. овог члана не може издати свједочанство о завршеном разреду, односно средњем образовању.

Члан 37.

(1) Број ученика у одјељењу утврђује се у складу са педагошким стандардима.

(2) Оптималан број ученика у одјељењу је 24.

(3) Одјељење у школи може имати минимално 16 ученика.

(4) Одјељење у школи може имати максимално 32 ученика.

(5) У одјељење у школи могу бити укључена највише два ученика са сметњама у психофизичком развоју.

(6) За једног ученика са сметњама у психофизичком развоју број ученика у одјељењу смањује се за три ученика у односу на максималан број ученика.

(7) Одјељење, односно васпитна група ученика са посебним образовним потребама може имати од шест до десет ученика ако су ученици са истим сметњама.

(8) Одјељење, односно васпитна група у коју су укључени ученици са различитим психофизичким сметњама броји од четири до осам ученика.

(9) Министар може, у изузетним околностима, дати сагласност за формирање одјељења са мањим бројем ученика од прописаног у ставу 3. овог члана.

Члан 38.

(1) Дневно оптерећење ученика регулише се распоредом часова и не може износити више од 30 часова седмично.

(2) Настава почиње по правилу у 07.30 часова, а завршава се до 19.00 часова.

(3) У умјетничким школама, због специфичног облика наставе као што је:

а) индивидуална настава,

б) настава хора,

в) настава оркестра и

г) настава камерне музике и друго, може се утврдити и друго вријеме за почетак и завршетак наставе.

(4) Час теоријске наставе, вјежби и практичне наставе у школи траје 45 минута.

(5) Практична настава која се изводи у предузећима и другим институцијама изван школе траје 60 минута.

(6) За ученике са посебним образовним потребама час траје 40 минута, ако се настава одвија у посебним одјељењима.

(7) Сви облици наставе за ученике организују се у једној смјени.

(8) Министар може, у изузетним околностима, одлучити да продужи или скрати трајање часова у појединим или свим школама.

Члан 39.

(1) Школски уџбеник је основно и обавезно наставно средство и извор учења прописан Наставним планом и програмом.

(2) Уз уџбеник, као основно наставно средство, користе се приручник, радна свеска, збирка задатака и друга литература.

(3) У средњем образовању користе се уџбеници и наставна средства које одобри министар.

(4) Уџбеници се објављују у каталогу уџбеника за одређену школску годину, по претходно спроведеном конкурс за прибављање рукописа уџбеника и тендеру за избор издавача.

(5) Уџбеник мора одговарати савременим образовним, друштвеним и културним захтјевима.

Члан 40.

Министарство сваке године до 31. марта објављује списак одобрених уџбеника који могу бити у употреби у сљедећој школској години.

Члан 41.

(1) Запослени у Министарству и Републичком педагошком заводу, због сукоба интереса, не могу бити аутори уџбеника.

(2) Министар неће одобрити употребу уџбеника чији је аутор у сукобу интереса на основу става 1. овог члана.

Члан 42.

- (1) Школа има библиотеку у оквиру школе или има приступ библиотеци као саставном дијелу својих укупних васпитно-образовних активности.
- (2) Школска библиотека је саставни дио васпитно-образовног процеса и укључена је у наставне и слободне активности.

V УЧЕНИЦИ

Члан 43.

- (1) У први разред школе уписује се лице које је завршило основну школу и не може бити старије од 17 година.
- (2) Лица која се уписују у школе за ученике са посебним образовним потребама могу имати другу старосну границу за упис у први разред.
- (3) Упис ученика врши се на основу јавног конкурса.
- (4) Статус редовног ученика може се стећи само у једној школи.
- (5) Изузетак од става 4. овог члана може бити одличан ученик који има статус редовног ученика у једној школи и може у исто вријеме да се упише и у умјетничку школу.

Члан 44.

- (1) Школски одбор предлаже оснивачу најкасније до 28. фебруара приједлог плана уписа за наредну школску годину.
- (2) При изради приједлога плана уписа, Школски одбор ће узети у обзир мишљење друштвених партнера.
- (3) Министар именује Комисију за креирање уписне политике ученика у први разред средњих школа (у даљем тексту: Комисија за уписну политику).
- (4) У Комисији за уписну политику бирају се представници друштвених партнера значајних за планирање уписа ученика у школе и креирање уписне политике.
- (5) Комисија за уписну политику именује се на период од четири године.
- (6) Задатак Комисије за уписну политику је да, у циљу подизања квалитета образовања, води уписну политику у складу са:
 - а) потребама тржишта рада и
 - б) исказаним потребама високошколских установа за наставак даљег школовања.
- (7) Министар у име оснивача, за јавне школе најкасније до 31. марта доноси план уписа за наредну школску годину који садржи:
 - а) у гимназијама број одјељења и ученика по смјеровима који се планира за упис у наредној школској години,
 - б) у стручним техничким школама и стручним школама број струка и занимања, број одјељења и ученика који се планира за упис у наредној школској години,
 - в) у умјетничким школама број одјељења и ученика по одсјецима који се планира за упис у наредној школској години,
 - г) у вјерским школама број одјељења и ученика по смјеровима који се планира за упис у наредној школској години и
 - д) у школама за ученике са посебним образовним потребама број струка и занимања, број одјељења и ученика који се планира за упис у наредној школској години.
- (8) Оснивач приватне школе подноси захтјев Министарству ради давања сагласности на план уписа ученика најкасније до 28. фебруара.

- (9) Министарство најкасније до 31. марта даје сагласност на план уписа ученика у приватним школама.
- (10) Министар може, у изузетним случајевима, дати сагласност за промјену плана уписа ученика у јавним школама.
- (11) Министар доноси Правилник о упису ученика у први разред средњих школа.

Члан 45.

- (1) Упис редовних ученика врши се у јунском и јулском року, на основу јавног конкурса који расписује оснивач.
- (2) Оснивач објављује конкурс за упис редовних ученика у први разред до 31. маја, у средствима јавног информисања.

Члан 46.

- (1) Учесник конкурса за упис у први разред или његов родитељ, старатељ или усвојилац (у даљем тексту: родитељ) који сматра да конкурс за упис није спроведен на утврђени начин и у складу са законом, те да су тиме повријеђена његова права, има право да поднесе приговор директору у року од осам дана од дана објављивања списка примљених ученика.
- (2) Директор школе доноси рјешење по приговору у року од 24 часа, а најкасније првог наредног радног дана
- (3) Учесник конкурса који је незадовољан рјешењем директора школе може поднијети жалбу Школском одбору у року од три дана од дана пријема рјешења из става 2. овог члана.
- (4) Школски одбор доноси одлуку по жалби из става 3. овог члана у року од три дана од дана пријема жалбе.
- (5) Одлука Школског одбора је коначна.

Члан 47.

- (1) У умјетничку школу може да се упише лице које је завршило основну умјетничку школу, а лице које није завршило ту школу, ако претходно положи испит на нивоу програма тог образовања.
- (2) Ако је ученик прије завршетка основне школе завршио основну умјетничку, може да се упише у умјетничку школу ради похађања наставе из умјетничких и стручних предмета.

Члан 48.

- (1) Дјеца са посебним образовним потребама имају право на средње образовање.
- (2) Образовање дјеце и младих са посебним образовним потребама саставни је дио јединственог образовног система.
- (3) У школу за ученике са посебним образовним потребама уписује се лице на основу рјешењкомисије за оцјењивање способности и разврставање а које доноси надлежна установа.
- (4) Приједлог за утврђивање, односно поновно утврђивање врсте и степена ометености у развоју може да поднесе родитељ, старатељ, члан породице, здравствене службе, установе социјалне и дјечије заштите, школе и друге јавне, невладине и приватне организације, као и појединац.
- (5) Рјешењем о утврђивању врсте и степена ометености у развоју ученика, у складу са врстом и степеном ометености у развоју предлаже се школовање и професионално усмјеравање ученика.
- (6) Образовање ученика са посебним образовним потребама одвија се у редовним школама или специјалним школама.

(7) Ученици са посебним потребама имају право да буду у редовном разреду ако је то у складу са њиховим потребама и психофизичким могућностима.

(8) Рад са ученицима са посебним образовним потребама може се организовати у мањим групама у школи или појединачним радом са наставником – специјалистом.

(9) Министар доноси Наставни план и програм за ученике са посебним потребама за сваку врсту и степен ометености у развоју ученика.

Члан 49.

(1) Школа је одговорна за утврђивање и опис посебних образовних потреба ученика, као и за општи план задовољавања тих потреба уз помоћ специјализоване стручне службе школе са педагошким, психолошким и дефектолошким знањем, здравствене или друге установе.

(2) Редовна школа може се обратити Републичком педагошком заводу за савјет и обуку наставника и стручних сарадника за помоћ у образовању ученика са посебним образовним потребама.

(3) Министарство може организовати обуку наставника и стручних сарадника путем семинара, обуке на радном мјесту у краћим или дужим периодима, појединачног усмјеравања и других активности којима је циљ да помогну школама.

(4) Родитељи ученика са посебним образовним потребама присуствују по потреби раду стручног тима школе и континуирано сарађују са наставницима и стручним сарадницима.

(5) Родитељима се сваког полугодишта доставља писани извјештај о постигнутим резултатима ученика.

(6) Министар доноси Правилник о васпитању и образовању дјеце са посебним образовним потребама.

Члан 50.

(1) Редован ученик умјетничке школе који има одличан успјех може истовремено да се школује на два одсјека.

2) Министарство може на захтјев школе дозволити да се у постојећим школама формирају посебна одјељења за талентоване и надарене ученике.

Члан 51.

Упис у други, трећи и четврти разред врши се сваке године прије почетка школске године, а број ученика одређује се у складу са чланом 37. овог закона.

Члан 52.

(1) Право на бригу о физичком и менталном здрављу и безбједности ученика у школи има првенство над другим правима.

(2) Школа, наставници и други запослени у школи одговорно брину о здравственом стању ученика и обавезни су да обавијесте родитеље и здравствене установе ако је неком ученику потребна медицинска помоћ.

(3) Школа обавља активности на здравственој заштити у складу са важећим законима о здравству и прописима установа социјалне заштите и организација за заштиту права дјеце и породице.

(4) Ученик који из здравствених разлога не може учествовати у некој физичкој активности или вјежби, ако би таква активност или вјежба могла да угрози његово здравље биће трајно или привремено ослобођен од таквих активности или вјежби.

(5) Одлуку о ослобађању ученика од одређених физичких активности на период дужи од двије седмице доноси одјељенско вијеће, на приједлог надлежне здравствене установе.

Члан 53.

- (1) Сви ученици са територије Републике и Босне и Херцеговине конкуришу под једнаким условима за упис у први разред јавне или приватне школе без обзира на то гдје су завршили основну школу.
- (2) Школа омогућава сваком ученику да на најбољи начин развија своја знања, способности и вјештине.
- (3) Ученик је обавезан да редовно похађа наставу и извршава школске обавезе, понаша се складу са овим законом, те подзаконским актима којима се регулишу права и обавезе ученика и одговорно се односи према ученицима, наставницима, другим радницима школе и према имовини школе.

Члан 54.

- (1) У средњем образовању ће се поштовати језик и култура сваке бројније националне мањине.
- (2) Влада доноси уредбу о организовању и извођењу наставе на језицима националних мањина, на приједлог Министарства.
- (3) У средњем образовању неће се користити дидактички и други материјали нити давати изјаве од наставног и другог особља које би се могле сматрати увредљивим за било коју националну и етничку групу или религију.

Члан 55.

- (1) Родитељи имају право и обавезу да се брину о образовању своје дјеце и најважнији су васпитачи своје дјеце.
- (2) Ученик, уз писани пристанак родитеља, може да потпише уговор са предузећем или установом за стипендирање током школовања.
- (3) Право родитеља је да одаберу врсту образовања коју ће њихова дјеца стицати у складу са могућностима дјетета и под условом да је таквим избором остварено право дјетета на одговарајуће образовање.
- (4) Родитељи су обавезни да континуирано контактирају и сарађују са школом.

Члан 56.

- (1) Родитељи не могу своје право на избор образовања дјеце остваривати на начин којим промовишу предрасуде на полној, расној, националној, вјерској и социјалној основи, као и на начин противан одредбама овог закона.
- (2) Родитељи имају право и обавезу да у интересу своје дјеце, путем својих представника у школским органима и тијелима на свим нивоима учествују у одлучивању о питањима од значаја за рад школе и функционисање средњег образовања.

Члан 57.

- (1) У школи се врши вредновање ученичких знања, вјештина и способности и њихове примјене.
- (2) У школи се рад и постигнућа ученика прате, провјеравају, вреднују и оцјењују.
- (3) Оцјењивање се изражава бројчаном и описном оцјеном.
- (4) У школи се оцјењује владање ученика на основу праћења односа ученика према правима других, према раду и према себи.
- (5) Оцјењивање владања изражава се описном оцјеном.

(6) Ученици који су према Правилнику о разврставању разврстани као лица са сметњама, аутизмом, умјерено и теже мантално заостала лица школују се под посебним условима и оцјењују се описном оцјеном.

Члан 58.

(1) Успјех ученика прати се и оцјењује током наставе.

(2) Наставник оцјењује ученика на часу, са образложењем, а оцјена је јавна и доступна ученику и његовом родитељу.

(3) Оцјена се уписује у одјељенску књигу бројевима од 1 до 5 без додатних знакова, са датумом када је извршено провјеравање постигнућа ученика, као и у електронски дневник, у школама којза то имају услове.

(4) Закључну оцјену за сваки предмет наставник предлаже јавно у одјељењу на крају полугодишта и школске године, на основу праћења и оцјењивања током полугодишта, односно школске године.

(5) Успјех ученика у учењу из наставних предмета на крају сваког полугодишта оцјењује се описном и бројчаном оцјеном:

- а) одличан (5),
- б) врлодобар (4),
- в) добар (3),
- г) довољан (2) и
- д) недовољан (1).

(6) Оцјена недовољан (1) није пролазна.

(7) Закључне оцјене из предмета на приједлог предметних наставника утврђује одјељенско вијеће, а верификује Наставничко вијеће.

(8) Општи успјех ученика заокружен на двије децимале утврђује одјељенско вијеће, а верификује Наставничко вијеће.

(9) Владање ученика оцјењује се описном оцјеном:

- а) примјерно,
- б) врло добро,
- в) добро
- г) задовољава и
- д) незадовољава

(10) Закључну оцјену владања на приједлог одјељенског старјешине утврђује одјељенско вијеће, а верификује Наставничко вијеће

(11) У случајевима из члана 31 а. став 1. овог закона успјех ученика у учењу из наставних предмета може да се оцјењује у складу са програмом на основу којег се реализује настава.

Члан 59.

(1) Општи успјех ученика који има све оцјене позитивне утврђује се аритметичком средином позитивних оцјена свих обавезних предмета, и то:

- а) одличан успјех ако има средњу оцјену најмање 4,50,
- б) врлодобар успјех ако има средњу оцјену од 3,50 до 4,49,
- в) добар успјех ако има средњу оцјену од 2,50 до 3,49 и
- г) довољан успјех ако има средњу оцјену од 2,00 до 2,49.

(2) Оцјене из факултативних предмета не утичу на општи успјех ученика.

- (3) Средња оцјена општег успјеха са двије децимале уписује се у прописану евиденцију, као и у свједочанство и диплому.
- (4) Ученик је завршио разред када на крају школске године има позитивне оцјене из свих предмета.
- (5) Поправни испит полаже ученик који на крају другог полугодишта или на разредном испиту има до двије недовољне оцјене из обавезних предмета.
- (6) Ученик у августу полаже поправни испит у школи у којој стиче образовање, а ученик завршног разреда у јунском или августовском испитном року.
- (7) Ученик завршног разреда који није положио поправни испит, завршни испит или матурски испит у јуну може полагати испит у августу текуће колске године.
- (8) У случају да ученик не положи испит ни у року из става 7. овог члана, имати право полагати испит у року који одреди наставничко вијеће, а најкасније до краја наредне школске године.
- (9) Ако ученик не положи испит ни у року из става 8. овог члана, губи статус редовног ученика.
- (10) Изузетак од става 7. овог члана је ученик који је због болести спријечен да приступи полагању испита у наредној школској години.
- (11) Ученик из става 8. овог члана може полагати испит по престанку болести због које је био спријечен приступити полагању испита.
- (12) Редован ученик се упућује да понавља разред када на крају другог полугодишта има најмање три негативне оцјене из обавезних предмета, када не приступи полагању разредног, односно поправног испита или ако га не положи.
- (13) Редован ученик има право једном да понови разред у току школовања.
- (14) Ученик из ст. 4. и 10. овог члана има право да се упише у одговарајући разред најкасније до 31. августа.
- (15) Школа је дужна да достави Министарству, Републичком педагошком заводу и јединици локалне самоуправе извјештај о успјеху у учењу и владању на крају првог полугодишта и на крају школске године.

Члан 60.

- (1) Ученик који је незадовољан закључном оцјеном на крају другог полугодишта може захтијевати од директора школе да га испита и оцијени комисија.
- (2) Захтјев се подноси у року од два дана од дана упознавања ученика са закључном оцјеном.
- (3) Директор школе у року од два дана од дана пријема захтјева одлучује о захтјеву ученика.
- (4) Ако директор одобри ученику полагање испита пред комисијом, формираће комисију која има најмање три члана, у којој је најмање један члан верификовани наставник из тог предмета.
- (5) Наставник који је оцијенио ученика оцјеном којом је ученик незадовољан не може бити члан комисије.
- (6) Испит из става 4. овог члана обавља се у року од два дана од дана одобрења полагања испита пред комисијом.
- (7) Оцјена комисије је коначна.
- (8) Директор може донијети рјешење којим одбија захтјев ученика предвиђен у ставу 1. овог члана, на које ученик може изјавити жалбу Школском одбору у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (9) Рјешење Школског одбора је коначно.
- (10) У школи се врши интерно и екстерно вредновање квалитета васпитно – образовног рада.
- (11) Министар доноси Правилник о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи који се примјењује у свим јавним и приватним школама.

Члан 61.

- (1) Ради континуираног праћења рада и развоја ученика, школа формира и води досије за сваког ученика, са почетним подацима преузетим из основне школе.
- (2) По завршетку сваког разреда у школи ученику који са позитивним успјехом заврши разред, школа издаје свједочанство о завршеном разреду.
- (3) На крају средњег образовања, после положеног завршног испита или матурског испита, школа издаје ученику диплому о завршеном образовању.
- (4) Ученик који је током цијелог средњег образовања имао одличан успјех и примјерно владање ослобађа се полагања матурског, односно завршног испита.
- (5) Министар доноси Правилник о вођењу ученичког досијеа.

Члан 62.

- (1) Због здравственог стања, ученик може бити трајно или привремено ослобођен обавезе савладавања дијела наставног садржаја који није у скаладу са његовим могућностима ако ти садржаји нису из основних предмета струке.
- (2) Оцјењивање ученика у случајевима из става 1. овог члана вршиће се на основу других елемената тог предмета, којих ученик није ослобођен.
- (3) Одјељенско вијеће доноси програме за ученике из става 1. овог члана.
- (4) Ученик може одсуствовати са наставе само у оправданим случајевима.
- (5) Родитељ или старатељ треба да, најкасније у року од осам дана, оправда изостанак ученика.
- (6) Одсуство са наставе које није узроковано болешћу ученика може оправдати, односно одобрити изостанак:
 - а) разредни старјешина највише до пет наставних дана,
 - б) директор школе највише до десет наставних дана и
 - в) наставничко вијеће више од десет наставних дана.

Члан 63.

- (1) У средњој школи ученици полажу сљедеће испите:
 - а) разредни,
 - б) завршни,
 - в) поправни,
 - г) допунски и
 - д) годишњи испит.
- (2) Разредни испит полаже:
 - а) редован ученик који из оправданих разлога није присуствовао редовној настави више од једне трећине предвиђеног годишњег фонда часова,
 - б) редован ученик који је из оправданих разлога остао неоцијењен на крају школске године,
 - в) редован ученик из предмета из којег није организована настава најмање за једну трећину укупног годишњег фонда часова наставе, као и из предмета чију наставу изводи неверификовано лице.
- (3) Завршни испит полажу ученици који су успјешно завршили трећи разред стручног образовања.
- (4) Матурски испит полажу ученици који су успјешно завршили четврти разред средњег образовања.

- (5) Допунски испит полаже се из одређених предмета у случајевима промјене и даљег наставка школовања, те након спроведеног поступка нострификације.
- (6) Годишњи испит полажу ученици умјетничких школа на крају сваког разреда. Уколико ученик добије недовољну оцјену на годишњем испиту из главног предмета, упућује се на понављање разреда.
- (7) Министар доноси: Правилник о садржају и начину полагања завршног и матурског испита у средњим стручним и техничким школама, Правилник о садржају и начину полагања матурског испита у гимназији и Правилник о садржају и начину полагања матурског испита у умјетничким школама.

Члан 64.

- (1) Ученик који се истиче у учењу и владању похваљује се или награђује.
- (2) Школски одбор, на приједлог Наставничког вијећа утврђује врсте похвала и награда, као и услове за њихово додјељивање.
- (3) Ученику који је нарочито успјешан у васпитно-образовном процесу и другим активностима у школи може се додијелити похвала, награда и диплома према критеријумима утврђеним статутом школе.
- (4) За остварене резултате ученик може добити похвалу:
- а) одјељенског старјешине,
 - б) одјељенског вијећа и
 - в) Наставничког вијећа.
- (5) Редован ученик који током образовања покаже изузетне способности и има одличан успјех, може брже напредовати, односно завршити два разреда у току једне школске године.
- (6) Наставничко вијеће утврђује испуњеност услова за остваривање права из става 5. овог члана.
- (7) За ученика генерације бира се ученик који је у току школовања имао одличан успјех и примјерно владање у свим разредима.
- (8) Министар доноси Правилник о избору ученика генерације у средњој школи.

Члан 65.

- (1) Ученик може одговарати дисциплински и материјално.
- (2) За повреду обавезе ученику се може изрећи сљедећа васпитно-дисциплинска мјера:
- а) укор одјељенског старјешине,
 - б) укор одјељенског вијећа,
 - в) укор директора,
 - г) укор Наставничког вијећа и
 - д) искључење из школе.
- (3) Ученик или његов родитељ може поднијети жалбу наставничком вијећу у року од 8 дана од дана доношења одлуке о изреченој васпитно-дисциплинској мјери из става 2. т. а) и б) овог члана.
- (4) Ученик или његов родитељ може поднијети жалбу школском одбору у року од 8 дана од дана доношења одлуке о изреченој васпитно-дисциплинској мјери из става 2. т. в) и г) овог члана.
- (5) Васпитно-дисциплинска мјера изриче се за школску годину у којој је утврђена повреда обавезе ученика, а може се у току школске године ублажити или укинути.
- (6) Ученик може одговарати само за повреду обавезе која је доказана и која је у вријеме извршавања била утврђена овим законом и општим актом школе. .

- (7) Ученик неће одговарати за материјалну штету и штета се не може наплатити од ученика ако није доказано да је штету учинио сам или са другим ученицима.
- (8) У случају да је ученик одговоран за причињену материјалну штету у школи, одлуку о висини надокнаде доноси школски одбор.
- (9) Директор школе може ослободити ученика обавезе да надокнади причињену штету ако се докаже да ученик штету није учинио намјерно
- (10) Искључење из школе као васпитно-дисциплинска мјера може се изрећи само за тежу повреду обавезе ученика.
- (11) Тежа повреда обавезе ученика је:
- а) преправка података у свједочанству, дипломи и другим јавним исправама које издаје школа
 - б) преправка или дописивање података у евиденцији коју води школа,
 - в) политичко организовање и дјеловање ученика у школи,
 - г) крађа и уништавање имовине школе, привредног друштва, установе, друге организације или другог ученика
 - д) давање и употреба алкохола или наркотичких средстава, као и подстрекавање на њихову употребу,
 - ђ) вршњачко насилничко понашање,
 - е) насилничко понашање према наставницима и осталом радном особљу за вријеме наставе и ваннаставних активности,
 - ж) посједовање оружја,
 - з) изражавање националне и вјерске нетрпељивости,
 - и) неоправдано изостајање са наставе и других облика васпитно-образовног рада и
 - ј) снимање видео-клипова за вријеме боравка у школи и њихова даља дистрибуција.
- (12) Наставничко вијеће доноси одлуку о искључењу ученика из школе.
- (13) Ученик или његов родитељ има право да поднесе жалбу на рјешење о искључењу ученика из школе Школском одбору у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (14) Школски одбор дужан је да донесе одлуку о жалби из става 13. овог члана у року од 15 дана од дана пријема жалбе.
- (15) Одлука школског одбора је коначна.
- (16) Школа је обавезна да на почетку школске године упозна ученике и родитеље са њиховим правима, односно дужностима и одговорностима утврђеним овим законом и правилима школ
- (17) Школски одбор је дужан да донесе Правилник о материјалној и дисциплинској одговорности ученика

Члан 66.

- (1) Ученик може у току школовања прећи у другу школу ради завршавања започетог школовања.
- (2) Ученик који прелази у другу школу има обавезу да полаже допунске испите из предмета који нису били утврђени Наставним планом и програмом који је ученик почео да савладава, у роковима и на начин утврђен одлуком Наставничког вијећа.
- (3) Ученик послје завршеног првог, односно другог разреда може да пређе у истој школи у другу струку, односно занимање, или у истој струци у друго занимање, ако је у претходним разредима имао најмање врлодобар успјех и примјерно владање и ако му то одобри Наставничко вијеће.
- (4) У случајевима из става 2. и 3. Овога члана, наставничко вијеће води рачуна о броју ученика у

одјељењима, који не може прећи максималан број ученика утврђен чланом 37. Став 4. Овог закона.

(5) Уколико ученик заостаје у савладавању наставних садржаја или жели да пређе у нижи степен образовања, а има примјерно владање, последице завршеног првог, односно другог разреда може, уз његов пристанак и пристанак родитеља или старатеља, наставити образовање за занимања са једноставнијим програмом у истој или другој школи у другу струку, односно занимање или у истој струци у друго занимање, уз одобрење наставничког вијећа.

(6) Школа ће омогућити прелазак ученика из школе и наставак школовања у другој школи ако је мјесто у којем се налази школа постало мјесто пребивалишта родитеља или старатеља ученика, што доказује увјерењем о пребивалишту ученика и родитеља, односно старатеља.

(7) Уколико ученик прелази у одјељење које има максималан број ученика утврђен чланом 37. став 4. овог закона, за прелазак је потребна сагласност министра.

(8) Ученику из става 6. и 7. овог члана дозволиће се наставак школовања у другој школи ако у мјесту у које ученик прелази не постоји школа коју је претходно похађао, уз обавезу да положи испите из предмета који нису били заступљени у школи из које долази.

(9) Ученик који заврши средњу стручну школу у трогодишњем трајању може се уписати у четврти разред средње техничке школе исте струке ако је аритметичка средина општег успјеха за сва три разреда у средњој стручној школи оцјена врлодо бобар и ако му то одобри наставничко вијеће.

(10) Ученици из ст. 2,3,4. и 5. овог члана обавезани су да положе разлику предмета најкасније до 30. априла текуће године, а ако не положи до тог рока, губе статус редовних ученика.

(11) Прелазак из приватне у јавну школу последице завршеног разреда ученик може остварити ако је у предходним разредима имао одличан успјех и примјерно владање, а приликом уписа у приватну школу је испуњавао услове за упис у први разред у јавну школу.

(12) Прелазак ученика, под условима из става 11. овог члана, одобрава наставничко вијеће, водећи рачуна о броју ученика прописаним чланом 37. овог закона и о томе обавјештава Министарство

(13) Права утврђена овим чланом једнака су за све ученике са подручја Босне и Херцеговине.

Члан 67.

(1) Ученик прелази у другу школу на основу исписнице и свједочанстава о завршеном претходном разреду.

(2) Редован ученик може се исписати из школе најкасније 45 дана прије завршетка наставне године.

(3) Исписница се издаје у року од пет дана од дана подношења захтјева родитеља за издавање исписнице.

(4) У току поступка искључења ученика из школе, школа не може ученику издати исписницу до коначне одлуке Школског одбора.

Члан 68.

(1) Ученик губи статус редовног ученика:

- а) завршавањем образовања,
- б) исписивањем из школе,
- в) искључењем из школе и
- г) напуштањем школе.

(2) Ученику који је исписан из школе издаје се исписница која садржи податке о његовом успјеху.

(3) Поступак и услови за утврђивање престанка статуса редовног ученика утврђују се актима школе.

Члан 69.

(1) Редован ученик који је искључен из школе нема право да се упише у исту или другу школу као редован ученик у истој школској години.

(2) Уколико је ријеч о малољетном лицу из става 1. овог члана, школа је дужна обавијестити надлежни центар за социјални рад.

Члан 70.

Рад дома ученика као васпитно-образовне установе регулисан је Законом о ученичком стандарду („Службени гласник Републике Српске“, број 93/06).

Члан 70а.

Образовање одраслих и ванредно образовање ученика регулише се законом који уређује област образовања одраслих.

VI РАДНИЦИ ШКОЛЕ

Члан 71.

(1) Васпитно-образовни рад у школи обављају наставници и стручни сарадници.

(2) Наставник обавља сљедеће послове:

- а) остварује циљеве и задатке средњег образовања и васпитања утврђене овим законом и на основу њега донесеним прописима и другим актима,
- б) планира и реализује Наставни план и програм у оквиру 40-часовне радне недјеље и Годишњег програма рада школе,
- в) вреднује успјех и владање ученика,
- г) води педагошку евиденцију и документацију о васпитно-образовном раду и ученицима,
- д) сарађује са стручном службом школе, родитељима ученика и друштвеним партнерима чији је рад значајан за квалитет рада школе,
- ђ) учествује у раду стручних органа школе ради унапређивања рада школе и
- е) извршава и друге обавезе које произлазе из општих аката школе и Годишњег програма рада школе.

(3) Наставници и стручни сарадници дужни су да предузимају мјере заштите права дјетета, те да о сваком кршењу тих права, посебно о свим облицима насиља над дјететом, одмах обавијесте надлежну социјалну службу.

Члан 72.

(1) Послове наставника и стручног сарадника има право да обавља лице које осим услова утврђених законом којим се утврђују радни односи, испуњава и сљедеће услове:

- а) има одговарајући ниво образовања – завршен први циклус студијског програма у четворогодишњем трајању, са најмање остварених 240 ЕЦТС бодова и стручно звање у одређеној области или еквивалент

- б) има љекарско увјерење о психичкој и физичкој способности за рад са ученицима,
- в) није правоснажном пресудом осуђивано за кривична дјела учињена против, достојанства личности, морала, службене дужности, трговине људима, злостављања дјетета, полног и другог насиља над дјететом или малољетним лицем и
- г) има положен стручни испит за рад у настави.

(2) Услови из става 1. овог члана доказују се прије заснивања радног односа.

(3) Дипломе издате у Босни и Херцеговини, као и дипломе издате у бившој СФРЈ до 6. априла 1992. године са истим степеном и врстом школске спреме која се тражи за наставнике и сараднике школе, имају једнаку вриједност, а у складу са законским прописима о важности јавних исправа

(4) За доказивање услова из става 1. тачка б) овог члана прихвата се само љекарско увјерење о психофизичкој способности радника које издаје надлежна здравствена установа.

(5) Директор, помоћник директора и стручни сарадници не обављају послове у настави.

(6) Министар доноси Правилник о врсти стручне спреме наставника и стручних сарадника у средњим техничким и средњим стручним школама.

(7) Министар доноси Правилник о врсти стручне спреме наставника и стручних сарадника у гимназији.

(8) Министар доноси Правилник о врсти стручне спреме наставника и стручних сарадника у умјетничким школама.

Члан 73.

(1) Директор расписује конкурс за попуну упражњеног радног мјеста наставника, односно стручног сарадника посредством Завода за запошљавање Републике Српске.

(2) Конкурс за попуну упражњеног радног мјеста објављује се у дневним новинама.

(3) Директор школе је дужан да прије расписивања конкурса за попуњавање упражњеног радног мјеста са пуном или непуну седмичном нормом на то радно мјесто распореди наставника, или стручног сарадника за чијим је радом престала потреба у другој школи, која се налази на подручју за које је основан актив директора средњих школа, уколико је наведено лице са тим сагласно.

(4) Уколико и након пријема наставника часови за одређени наставни предмет не буду у потпуности заступљени, предсједници актива директора основних и средњих школа са подручја на којем се школе налазе размјењују информације о расположивом потребном кадру с циљем њиховог запослења.

(5) Директор јавне школе прима наставника, односно стручног сарадника на приједлог комисије за избор.

(6) Комисију за избор именује школски одбор.

(7) Комисија за избор дужна је да у складу са правилником о критеријумима и процедури пријема радника у радни однос у школу, у року од осам дана од дана закључења конкурса, сачинити и предложити директору листу кандидата који испињавају услове конкурса.

(8) Директор је дужан примити у радни однос првог кандидата са листе.

(9) Уколико кандидат из става 8. овог члана не прихвати понуђено радно мјесто, комисија за избор предлаже директору да донесе одлуку о пријему у радни однос сљедећег кандидата са листе.

(10) Кандидат који је незадовољан одлуком о избору има право да поднесе приговор Школском одбору у року од осам дана од дана пријема обавјештења.

- (11) Одлука Школског одбора је коначна и против те одлуке није дозвољена жалба, али се може покренути радни спор пред надлежним судом.
- (12) Уколико се на конкурс не пријави наставник са прописаном стручном спремом, директор може примити на одређено вријеме, до краја наставне године, лице које не испињава услове у погледу потребне стручне спреме, са најмање четири одслушана семестра тог предмета у току студија и радни однос му не може прерасти на неодређено вријеме.
- (13) Министар доноси Правилник о критеријумима и процедури пријема радника у радни однос у школи, при чему се као обавезни морају дефинисати сљедећи критеријуми:
- а) Вријеме проведено на евиденцији незапослених лица коју води Завод за запошљавање након стицања одговарајуће стручне спреме,
 - б) Просјек оцјена током студирања и
 - в) Резултати остварени на интервјуу и писменом дијелу теста.
- (14) Изузетно од става 1. овог члана, у случајевима изненадног одсуства наставника и стручних сарадника због болести и другог оправданог одсуства, када обављање послова не трпи одгађање, директор школе може без расписивања јавног конкурса закључити уговор о раду на одређено вријеме са наставником и стручним сарадником који испуњава услове у погледу стручне спреме у складу са правилником којим се дефинише врста и степен стручне спреме наставника и стручних сарадника, најдуже до 60 дана, уколико у тој школи нема наставника са непуним нормом часова, а који испуњава прописане услове.
- (15) Министар доноси Правилник о етичком кодексу радника средње школе у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 74.

- (1) Послове наставника и стручног сарадника може да обавља и приправник
- (2) Током приправничког стажа наставници и стручни сарадници оспособљавају се уз помоћ ментора за самостални рад, савладавају програм приправничког стажа и припремају се за полагање стручног испита
- (3) Приправнички стаж траје годину дана
- (4) По истеку приправничког стажа приправник може приступити полагању стручног испита.
- (5) Приправнику који у року од десет мјесеци по истеку приправничког стажа не положи стручни испит престаје радни однос
- (6) Школе могу ангажовати волонтера који има права и обавезе утврђене законским прописима којима се регулише радни однос
- (7) Наставник и стручни сарадник који је стекао радно искуство ван школе, у трајању од најмање годину дана у струци, може бити изабран за наставника, односно стручног сарадника ако положи стручни испит.
- (8) Лице из става 7. овог члана нема статус приправника, а стручни испит полаже под истим условима предвиђеним за приправника.
- (9) Директор школе обавезан је да донесе рјешење о престанку радног односа наставнику или стручном сараднику, који у року предвиђеном у ставу 5. овог члана не положи стручни испит, осим у изузетним случајевима, ако је наставник или стручни сарадник био на боловању дужем од мјесец дана.
- (10) Министар одређује које школе могу да се ангажују за пружање наставничке праксе студентима високошколских установа који се образују за наставничка занимања и у којим школама се полаже стручни испит.

- (11) Неверификованом наставнику радни однос на одређено вријеме не може прерасти у радни однос на неодређено вријеме.
- (12) Министар доноси Правилник о полагању стручног испита у средњој школи

Члан 75.

- (1) Директор, наставници, стручни сарадници и остали радници школе морају обавити љекарски систематски преглед сваке године прије почетка редовне наставе.
- (2) Систематски прегледи директора, наставника, стручних сарадника и осталих радника школе обављају се у здравственим установама које за то испуњавају услове.
- (3) Директор, наставници, стручни сарадници и остали радници који болују од заразне или душевне болести, корисници дроге и алкохоличари не могу радити у школи.
- (4) Ако постоји основана сумња да је наставнику, стручном сараднику и другима радницима нарушено психичко или физичко здравље, због чега је смањена њихова способност обављања васпитно-образовног рада, Школски одбор на приједлог директора, Наставничког вијећа, Савјет ученика или Савјета родитеља доноси одлуку о упућивању радника на комисијски љекарски преглед у надлежну здравствену установу.
- (5) Ако надлежна здравствена установа утврди да је психичко или физичко здравље лица из става 4. овог члана нарушено и битно смањена његова способност за обављање васпитно-образовног рада, Школски одбор доноси одлуку о ослобађању радника од непосредног васпитно-образовног рада са ученицима.
- (6) Ако школа не може обезбиједити други посао који одговара стручној спреми и преосталој радној способности лицу из става 5. овог члана, као и осталим радницима за које је утврђено да је њихово психичко или физичко здравље нарушено, обезбјеђује се материјална и социјална сигурност у складу са прописима којима се регулише област радних односа, важећим општим и посебним колективним уговором.
- (7) Директор, наставници, стручни сарадници и остали радници који одбију да оду на комисијски љекарски преглед чине тежу повреду радне дужности.
- (8) Министар заједно са Министром надлежним за област здравља доноси Правилник о систематском прегледу радника запослених у школи, у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 76.

- (1) Радно вријеме наставника и стручног сарадника износи 40 часова у оквиру радне недјеље.
- (2) Структуру и распоред обавеза наставника и стручног сарадника у оквиру радне недјеље као и недјељни и годишњи фонд часова утврђује Школски одбор Годишњим програмом рада школе.
- (3) Школа до 30. септембра издаје наставницима и стручним сарадницима рјешење о 40-часовној радној недјељи.
- (4) Министар доноси Правилник о 40-часовној радној недјељи рада у школи.

Члан 77.

- (1) Ако школа не може да обезбиједи наставника и стручног сарадника за број часова који је већи од предвиђене норме часова, директор их може распоредити наставницима и стручним сарадницима тог предмета до краја школске године, али број часова седмично и годишње не смије бити већи од броја прописаног Законом о раду.

(2) Наставник и стручни сарадник који одбије да изводи наставу према овом члану чини тежу повреду радне дужности.

Члан 78.

- (1) Директори, наставници и стручни сарадници обухваћени су обавезним програмом обуке, усавршавања и провјере ради стицања нових знања, усавршавања и професионалног развоја.
- (2) Директор, наставник, односно сарадник дужан је да се усавршава ради успјешнијег остваривања и унапређивања васпитно-образовног рада.

Члан 79.

- (1) Директор, наставник и стручни сарадник могу стећи стручно звање ментор, савјетник и виши савјетник.
- (2) Министар доноси Правилник о стручном усавршавању, оцјењивању и напредовању наставника, стручних сарадника и директора у средњим школама, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 80.

Дисциплински поступак покреће се и спроводи у складу са посебним колективним уговором за запослене у области образовања и културе Републике Српске и актом школе којим се утврђује дисциплинска и материјална одговорност радника.

Члан 81.

- (1) Теже повреде радних дужности су:
- а) неостваривање циљева и задатака васпитно-образовног рада,
 - б) одбијање радника да извршава своје радне обавезе одређене уговором о раду и рјешењем о 40-часовној радној недјељи,
 - в) одбијање наставника и стручног сарадника да изводи наставу у складу са чланом 83. овог закона,
 - г) одбијање наставника, стручног сарадника и осталих радника да оду на комисијски љекарски преглед,
 - д) крађа, намјерно уништење, оштећење или незаконито располагање средствима школе, као и наношење штете трећим лицима коју је школа дужна да надокнади,
 - ђ) злоупотреба положаја, са материјалним или другим посљедицама за школу,
 - е) одавање пословне или службене тајне,
 - ж) насилно понашање према ученицима, радницима и трећим лицима,
 - з) кориштење алкохолних пића или дрога за вријеме радног времена,
 - и) неоправдан изостанак са посла у трајању од три дана у календарској години,
 - ј) организовање инструктивне наставе и курсева за ученике школе у којој ради,
 - к) испитивање и оцјењивање ученика супротно овом закону и правилницима,
 - л) довођење непримјереним понашањем у питање основних моралних вриједности,
 - љ) организовање ученика у политичке сврхе,
 - м) изазивање националне или вјерске нетрпељивости,
 - н) вријеђање на часу или у школи ученика, цијелог одјељења, родитеља ученика или радних колега,

- њ) организовање или учествовање у продаји књига или друге робе ученицима,
- о) примање било којег облика материјалне користи од ученика, његових родитеља или од других лица,
- п) онемогућавање контроле стручним савјетницима и инспекцијским органима,
- р) уношење оружја у школски простор,
- с) сексуално узнемиравање или злостављање ученика,
- т) непоштовање радног времена
- ћ) употреба дуванских производа на часу.

(2) Уколико радник школе дође у алкохолисаном стању или постоји сумња да је у школу дошао под утицајем опојних дрога, директор школе дужан је да одмах о истом обавијести надлежни центар јавне безбједности и упути радника на љекарски перглед.

Члан 82.

Наставнику или сараднику за чијим радом је дјелимично или потпуно, односно привремено или трајно престала потреба због промјене у Наставном плану и програму, смањеног броја ученика или статусне промјене школе, припадају сва права радника у складу са Законом о раду, Општим колективним уговором и Посебним колективним уговором за запослене у образовању, науци и култури.

Члан 83.

- (1) Школа има секретара и рачуновођу.
- (2) Секретар и рачуновођа школе примају се на основу конкурса, који се објављује посредством Завода за запошљавање Републике Српске у једним дневним новинама.
- (3) Секретара односно рачуновођу у јавној школи бира директор школе на приједлог комисије за избор .
- (4) Комисију за избор именује школски одбор
- (5) Комисија за избор у скаладу са правилником о критеријумима и процедури пријема радника у радни однос у школи обавезна је у року од мјесец дана закључивања конкурса сачинити листу кандидата и предложити директору пријем првог кандидата са листе.
- (6) Уколико први кандидат не прихвати понуђено радно мјесто, у радни однос ће бити примљен сљедећи кандидат са листе.
- (7) Кандидат који је незадовољан одлуком о избору има право да поднесе приговор школском одбору у року од осам дана од дана пријема обавјештења.
- (8) одлука школског одбора је коначна

Члан 84.

- (1) Послове секретара школе може обављати лице са завршеним првим циклусом студијског програма или еквивалент – Правни факултет.
- (2) Послове рачуновође школе може обављати лице са завршеним првим циклусом студијског програма у области финансија и рачуноводства или еквивалент – Економски факултет и које има одговарајућу лиценцу, у складу са законом који уређује област рачуноводства.
- (3) Послове секретара и рачуновође изузетно може обављати и приправник уколико се на конкурс не пријави лице са потребним радним искуством
- (4) Секретар и рачуновођа дужни су да по истеку приправничког стажа, у року од десет мјесеци, положи стручни испит за рад у васпитни-образовним установама.

(5) Лицима из става 3. овог члана која у року од десет мјесеци по истеку приправничког стажа не положи стручни испит престаје радни однос

Члан 85.

Број осталих радника у школи, нивои и врсте образовања потребни за обављање осталих послова у школи, начин пријема и распоређивање осталих радника утврђују се актом школе уз сагласност Министарства.

Члан 86.

(1) Наставници, стручни сарадници, као и други радници школе који су закључили уговор о раду са школом имају право да против аката донесених о њиховим правима, обавезама и одговорностима изјаве приговор Школском одбору у року од осам дана од дана достављања акта.

(2) Одлука Школског одбора је коначна.

Члан 87.

(1) Сва питања која се односе на права, обавезе и одговорности радника школе, а која нису регулисана уговором о раду и овим законом, регулишу се Посебним колективним уговором за запослене у области образовања и културе Републике Српске.

(2) Наставници, стручни сарадници и остали радници своја права на штрајк остварују у складу са Законом о штрајку („Службени гласник Републике Српске”, број 10/98).

VII РУКОВОЂЕЊЕ И УПРАВЉАЊЕ ШКОЛОМ

Члан 88.

(1) Школски одбор је орган управљања школом који је одговоран за утврђивање и спровођење политике школе.

(2) Дјелокруг рада и начин одлучивања Школског одбора уређује се актом о оснивању и статутом школе у складу са овим законом.

(3) Школски одбор:

а) доноси Годишњи програм рада школе и прати његово извршење,

б) одлучује о кориштењу финансијских средстава школе у складу са законским прописима,

в) усваја извјештај о пословању школе и годишњи обрачун,

г) одлучује о кориштењу средстава за инвестиције и инвестиционо одржавање,

д) покреће иницијативу за избор директора,

ђ) доноси одлуку о расписивању конкурса за избор директора,

е) именује директора школе у складу са овим законом,

ж) доноси статут и друге опште акте школе,

з) доноси приједлог плана уписа ученика,

и) рјешава жалбе ученика о искључењу из школе,

ј) рјешава приговоре на одлуке о избору и распоређивању на радно мјесто,

к) покреће иницијативу за разрешење директора,

л) разрјешава дужности директора школе у складу са овим законом,

љ) врши именовање вршиоца дужности директора у складу са овим законом,

м) извршава рјешења, одлуке и захтјеве Министарства,

н) прати и контролише све друге активности прописане овим законом, статутом и оснивачким актом школе и

њ) покреће поступак код надлежних здравствених установа за оцјену радне и здравствене

способности радника, директора и помоћника директора школе.

Члан 89.

- (1) Школски одбор има седам чланова које за јавне школе у име оснивача именује Министарство, од којих:
 - а) два члана Школског одбора из реда запослених у школи,
 - б) два члана Школског одбора предлаже Министарство у име оснивача,
 - в) два члана Школског одбора из реда родитеља и
 - г) једног члана Школског одбора на приједлог јединице локалне самоуправе из реда послодавца при чему треба водити рачуна о потребама тржишта рада.
- (2) Чланове школског одбора за приватне школе именује оснивач из реда прописане структуре, утврђене ставом 1. овог члана.
- (3) Састав Школског одбора мора одражавати националну структуру ученика и родитеља, школског особља, општине, односно јединице локалне самоуправе у којој се школа налази.
- (4) Чланови Школског одбора не могу бити лица која у истој школи обављају послове:
 - а) директора,
 - б) помоћника директора,
 - в) секретара и
 - г) рачуновође.
- (5) Школски одбор се бира на мандат од четири године.
- (6) Свим члановима Школског одбора престаје мандат истеком рока од четири године од дана конституисања Школског одбора.
- (7) По истеку мандата, члан Школског одбора може бити поново биран за члана Школског одбора још један мандат.
- (8) Чланове Школског одбора разрјешава у име оснивача Министарство по иницијативи предлагача чланова Школског одбора, иницијативи других органа у школи или на основу инспекцијског налаза, ако се утврди да не извршавају обавезе из овог закона.
- (9) Рад члана Школског одбора је добровољан и не плаћа се.
- (10) Школски одбор доноси Пословник о раду Школског одбора.
- (11) Министар доноси Правилник о избору и раду Школског одбора.
- (12) Својство члана школског одбора престаје истеком мандата, оставком или разрјешењем.
- (13) У изузетним случајевима, Министарство у име оснивача разрјешава поједине чланове школског одбора, предсједника или школски одбор ако се:
 - а) доносе незаконите одлуке,
 - б) неоправдано изостаје са сједница школског одбора и
 - в) несавјесним радом онемогућава рад школског одбора.

Члан 90.

- (1) Директор руководи школом.
- (2) За директора школе може да буде изабрано лице које:
 - а) има завршен први циклус студијског програма стечен након четири године студија или еквивалент,
 - б) има најмање пет година радног искуства у васпитно-образовном раду у школи,
 - в) није осуђивано правоснажном пресудом на безусловну казну затвора ,
 - г) има предложен програм рада и истиче се својим радом и способностима за

организовање васпитно-образовног рада школе и

д) који испуњава услове за радно мјесто наставника и стручног сарадника у школи у којој конкурише

(3) Након избора директор школе мора проћи обавезну едукацију по Програму који прописује министар.

Члан 91

(1) Конкурс за избор директора расписује се најмање три мјесеца прије истека мандата директора.

(2) Школски одбор расписује конкурс за избор директора у дневним новинама.

(3) Школски одбор дужан је да размотри пријаве и предложи једног од пријављених кандидата који испуњавају услове конкурса за именовање директора, те затражи сагласност министра.

(4) Обавеза Школског одбора је да уз захтјев за давање сагласности, министру достави све благовремене и потпуне пријаве са комплетном документацијом, у року од десет дана од дана сачињавања приједлога.

(5) Школски одбор доноси одлуку о избору директора, након добијања претходне сагласности од министра за једног од кандидата који испуњава услове конкурса.

(6) Одлука Школског одбора је коначна.

(7) Уколико министар у року од тридесет дана од дана достављања захтјева за давање сагласности не одлучи о поднесеном захтјеву, сматраће се да је дао сагласност за предложеног кандидата.

(8) Ако министар донесе акт о одбијању давања сагласности за било којег од кандидата са достављене листе, Школски одбор доноси одлуку о расписивању новог конкурса и именује вршиоца дужности директора.

(9) Учесник на конкурс који је незадовољан одлуком Школског одбора о избору директора школе може покренути поступак пред надлежним судом.

(10) Директор школе бира се на период од четири године и по истеку мандата може бити поново изабран још један мандат у истој школи.

(11) Мандат директора одвија се од дана ступања на дужност.

(12) Министар доноси Правилник о условима и начину избора директора школе.

Члан 92.

(1) Школски одбор приватне школе именује директора школе без сагласности министра.

(2) Лице које је именовано за директора школе мора испуњавати услове из члана 96. став 2. овог закона.

Члан 93.

(1) Директор је одговоран за законитост рада и за успјешно обављање дјелатности школе.

(2) Директор за свој рад одговара Школском одбору и министру.

(3) Осим послова утврђених Законом о систему јавних служби и статутом школе, директор:

а) планира, организује и одговара за остваривање Наставног плана и програма,

б) организује и брине се о осигурању квалитета и унапређивању васпитно-образовног рада,

в) организује педагошко-инструктивни увид и надзор и предузима мјере за унапређивање и усавршавање рада наставника, односно сарадника и за спречавање њиховог негативног утицаја на ученике и друге наставнике, односно сараднике,

г) предузима мјере ради извршавања налога просвјетног инспектора и стручног савјетника као и у случају недоличног понашања запосленог и његовог негативног утицаја на ученике,

- д) сарађује са Министарством, јединицом локалне самоуправе, родитељима ученика и друштвеним партнерима за чије потребе се школују ученици,
- ђ) сазива и руководи сједницама Наставничког вијећа, усмјерава и усклађује рад стручних органа у школи,
- е) одговара за спровођење одлука Школског одбора и стручних органа школе,
- ж) обезбјеђује заштиту права ученика, заштиту здравља ученика и њихову сигурност у школи,
- з) обезбјеђује заштиту права наставника и осталих радника, заштиту здравља наставника и осталих радника и њихову сигурност у школи,
- и) организује спровођење испита, уписа и оцјењивања ученика у школи у складу са овим законом и подзаконским прописима,
- ј) обезбјеђује намјенско трошење средстава у школи,
- к) доноси одлуке о слободним радним мјестима,
- л) прима у радни однос наставнике, стручне сараднике и остале раднике,
- љ) организује чување и бригу о школском објекту, инвентару и опреми,
- м) одговоран је за издавање свједочанстава, диплома и других докумената, као и за уредно вођење и чување одјељенских и матичних књига, љетописа школе и других докумената школе,
- н) спроводи одлуке, закључке и рјешења Министарства и просвјетне инспекције,
- њ) сарађује са владиним, невладиним и другим организацијама уз сагласност Министарства,
- о) предузима мјере заштите права ученика, те о сваком кршењу тих права, посебно о свим облицима насиља над учеником одмах обавјештава надлежну социјалну службу и
- п) доставља извјештај о реализацији плана и програма рада школе и одговоран је за тачност података у годишњем програму рада школе.

Члан 94.

(1) Дужност директора престаје:

- а) истеком мандата,
- б) на лични захтјев – оставком,
- в) стицањем услова за престанак радног односа,
- г) разрјешењем и

д) ако је оцијењен оцјеном незадовољава у складу са Правилником о стручном усавршавању, оцјењивању и напредовању васпитача, наставника, стручних сарадника и директора у предшколским установама у основним и средњим школама и домовима ученика.

(2) Одлуку о престанку дужности директора доноси Школски одбор.

(3) Иницијативу за разрјешење директора школе могу покренути:

- а) министар,
- б) Школски одбор,
- в) синдикална организација школе,
- г) градоначелник/начелник општине,
- д) Савјет родитеља,
- ђ) просвјетна инспекција и
- е) Републички педагошки завод.

(4) Иницијатива за разрјешење директора доставља се Школском одбору.

(5) Школски одбор дужан је да у року од 15 дана размотри иницијативу за разрјешење директора, утврди да ли су испуњени услови предвиђени овим законом за разрјешење директора, донесе

одговарајућу одлуку и о томе обавијести предлагача иницијативе.

(6) У изузетним случајевима, када се за то стекну услови прописани овим законом, министар ће разријешити директора школе и именовати вршиоца дужности до именовања директора, а најдуже на шест мјесеци, уколико је члановима школског одбора истекао мандат, или је неко од чланова школског одбора дао оставку или разријешен дужности, па нема довољан број чланова школског одбора за рад и доношење правно ваљаних одлука.

Члан 95

(1) Школски одбор разријешитиће дужности директора прије истека мандата, ако:

- а) утврди да не извршава обавезе предвиђене овим законом,
- б) је школа, односно директор одговоран за прекршај из овог закона, привредни преступ, или је починио кривично дјело у вршењу дужности,
- в) је надлежни орган утврдио да школа не остварује Годишњи програм рада школе,
- г) је надлежни орган утврдио да директор не предузима мјере за остваривање циљева образовања,
- д) директор не поступи по налогу, односно мјери надлежног органа за отклањање утврђених недостатака и неправилности,
- ђ) надлежни орган утврди да директор располаже средствима школе, школским простором, опремом и имовином школе на незаконит начин,
- е) директор предлагањем незаконитих одлука, непотпуним, неблаговременим и нетачним обавјештавањем или сазивањем сједница, супротно пословнику, омета рад органа управљања и запослених,
- ж) директор не предузима одговарајуће мјере према наставнику, стручном сараднику или другом запосленом раднику који не извршава своје радне обавезе,
- з) се у школи води евиденција и издају јавне исправе супротно овом закону,
- и) школа не обезбиједи чување прописане евиденције и документације,
- ј) школа не спроводи мјере безбједности и заштите ученика,
- к) школа наплати од ученика уписнину или надокнаду штете супротно овом закону,
- л) врши пријем радника супротно овом закону,
- љ) не омогући обављање управног, стручно-педагошког и инспекцијског надзора или не отклони недостатке утврђене тим прегледом,
- м) школа достави Министарству нетачне податке о броју одјељења, ученика, часова и радника,
- н) се у школи обрачун плате врши супротно важећим законским прописима и колективном уговору,
- њ) школа не изда свим радницима рјешење о 40-часовној радној седмици и ако се радницима сваког мјесеца не уручује обрачунски лист за плату,
- о) школа изврши упис ученика супротно овом закону и плану уписа,
- п) школа обави испите супротно овом закону и правилницима,
- р) учини тежу повреду радних обавеза утврђених за наставника и
- с) ако директор раднику откаже уговор о раду супротно важећим законским и подзаконским прописима и општим актима школе.

(2) Ако Школски одбор не поступи у складу са ставом 1. овог члана министар ће на основу иницијативе и утврђивања услова из става 1. овог члана наложити Школском одбору да спроведе поступак разрјешења директора у року од 30 дана.

(3) Министар ће разријешити директора и именовати вршиоца дужности директора ако Школски одбор не поступи у складу са ставом 2. овог члана, најдуже на период од шест мјесеци.

Члан 96.

(1) У школи у којој је директор разријешен дужности или му је истекао мандат, а није расписан конкурс или није извршен избор, Школски одбор ће именовати вршиоца дужности директора до именовања директора, а најдуже на шест мјесеци, уз претходну сагласност Министарства.

(2) Министар ће именовати вршиоца дужности директора ако Школски одбор не именује вршиоца дужности директора у складу са ставом 1. овог члана.

(3) За вршиоца дужности директора може да буде именовано лице које испуњава услове за директора школе.

(4) Права, обавезе и одговорности директора школе односе се и на вршиоца дужности директора.

Члан 97.

(1) Директор школе којем је престала дужност због истека мандата распоређује се на радно мјесто са којег је постављен на дужност директора.

(2) Ако је у међувремену мјесто са којег је постављен на дужност директора укинута, лице из става 1. овог члана распоређује се на мјесто које одговара његовом нивоу образовања стручном звању у одређеној области у истој или другој школи.

(3) Ако нема слободног радног мјеста у истој или другој школи, лице из става 1. овог члана остаје нераспоређено и остварује право на плату у висини коју је остварило за мјесец који је претходио мјесецу у којем му је престала дужност, а најдуже шест мјесеци.

(4) Директору школе којем је престала дужност разрјешењем или на лични захтјев – оставком, а који не може бити распоређен на радно мјесто које одговара његовом нивоу образовања и врсти стручне спреме, престаје радни однос уз исплату отпремнине у складу са важећим Законом о раду, као и другим важећим прописима.

Члан 98.

(1) Школа која има више од двадесет одјељења може актом о систематизацији предвидјети радно мјесто помоћника директора, уз сагласност Министарства

(2) Помоћника директора школе именује директор школе из реда запослених наставника и стручних сарадника који имају завршен први циклус студијског програма или еквивалент и најмање пет година рада у настави или на пословима стручног сарадника.

(3) Избор помоћника директора регулише се општим актом школе.

(4) Помоћник директора обавља сљедеће послове:

а) организује, руководи и одговара за педагошки рад школе,

б) координира рад стручних органа школе,

в) замјењује директора у одсуству и

г) обавља и друге послове у складу са законом и општим актом школе.

(5) У школи која не испуњава услове за систематизовање радног мјеста помоћника директора, а директор је оправдано одсутан дуже од мјесец дана, директор, уз сагласност министра, овлашћује лице из реда запослених, које испуњава услове, да га мијења до његовог повратка на дужност, а најдуже до шест мјесеци.

Члан 99.

- (1) У школи се формира Савјет родитеља као савјетодавно тијело.
- (2) Савјет родитеља чини по један представник родитеља сваког одјељења у школи.
- (3) Родитељи ученика имају право а школа обавезу да помогну родитељима да формирају Савјет родитеља, чије чланове бирају родитељи ученика.
- (4) Савјет родитеља:
 - а) разматра успјех ученика у учењу и владању,
 - б) разматра намјену кориштења средстава остварених ученичким радом, проширеном дјелатношћу школе и од донација и средстава родитеља,
 - в) разматра школски календар,
 - г) разматра план екскурзија и излета ученика на почетку школске године,
 - д) представља ставове родитеља ученика Школском одбору,
 - ђ) подстиче ангажовање родитеља у раду школе,
 - е) учествује у изради и реализацији одговарајућих пројеката којима се подстиче и унапређује васпитно-образовни рад у школи и
 - ж) промовише интересе школе у локалној заједници на чијем се подручју школа налази.
- (5) Савјет родитеља има право да своје приједлоге, питања и ставове упућује Школском одбору, директору, односно стручним органима школе.
 - (6) Статутом школе дефинише се начин и процедура оснивања и рада Савјета родитеља.
 - (7) Чланови Школског одбора из реда Савјета родитеља информишу Савјет родитеља о свом раду.

Члан 100.

- (1) Ученици у школи формирају Савјет ученика.
- (2) Савјет ученика чини по један представник ученика сваког одјељења у школи.
- (3) Обавеза школе је да пружи помоћ ученицима при формирању Савјета ученика.
- (4) Чланове Савјета ученика бирају ученици.
- (5) Савјет ученика:
 - а) промовише интересе школе у локалној заједници на чијем подручју се налази школа,
 - б) представља ставове ученика Школском одбору школе,
 - в) подстиче ангажовање ученика у раду школе,
 - г) информише Школски одбор према својим ставовима када оцијени да је то потребно или по захтјеву Школског одбора о сваком питању које се односи на рад и управљање школом,
 - д) промовише права ученика и подстиче друштвено користан рад у заједници,
 - ђ) разматра питања успјеха ученика, рада ученичке задруге, екскурзија и излета ученика, услова рада школе и других питања утврђених актима школе и
 - е) учествује у изради и реализацији одговарајућих пројеката којима се подстиче и унапређује васпитно-образовни рад у школи.
- (6) Савјет родитеља и Савјет ученика могу дјеловати у заједничком савјету у који ће бити укључени: родитељи, наставници, ученици, запослени у школској администрацији и заинтересовани представници локалне заједнице

VIII СТРУЧНИ ОРГАНИ У ШКОЛИ

Члан 101.

Стручни органи школе су:

- а) одјељенско вијеће,
- б) Наставничко вијеће,
- в) стручни активи наставника и

Члан 102.

(1) Одјељенска вијећа чине наставници који предају у том одјељењу.

(2) Одјељенска вијећа:

- а) утврђују закључне оцјене из предмета и предлажу их Наставничком вијећу,
- б) предлажу Наставничком вијећу оцјене из владања и васпитно-дисциплинске мјере,
- в) континуирано прате рад и напредовање одјељења,
- г) прате реализацију наставних програма и предвиђеног фонда часова,
- д) усклађују рад наставника у васпитно-образовном процесу и
- ђ) анализирају рад наставника и стручних сарадника и предлажу мјере за побољшање васпитно-образовног рада.

Члан 103.

(1) Наставничко вијеће чине наставници и стручни сарадници у школи.

(2) Наставничко вијеће:

- а) одлучује о организацији образовног рада,
- б) прати остваривање наставног програма школе, предузима мјере за његову реализацију и подноси извјештај Школском одбору,
- в) разматра приједлог Годишњег програма рада школе,
- г) врши подјелу одјељења и предмета на наставнике на основу приједлога стручних актива,
- д) анализира успјех ученика у учењу и владању и предузима мјере за њихово побољшање,
- ђ) разматра и одлучује о васпитним и дисциплинским мјерама ученика,
- е) верификује закључне оцјене из свих облика наставе и испита,
- ж) анализира рад одјељенског вијећа и предлаже мјере за унапређивање васпитно-образовног рада,
- з) одређује вјеродостојан испитни рок,
- и) именује испитне комисије за полагање испита:
 - 1) разредног,
 - 2) завршног,
 - 3) матурског,
 - 4) допунског
 - 5) поправног и
 - 6) годишњег,
- ј) анализира извјештаје о извршеном стручно-педагошком надзору и инспекцијском надзору.

Члан 104.

Стручни активи:

- а) врше подјелу предмета по предметним наставницима,
- б) планирају и програмирају наставу,
- в) врше евалуацију успјеха и владања ученика,
- г) прате развој нових облика и метода рада и примјењују их у свом раду и
- д) усавршавају технике оцјењивања.

Члан 104 а.

- (1) За подручје више сусједних јединица локалне самоуправе или једне јединице локалне самоуправе формира се актив директора средњих школа.
- (2) Актив директора обавља сљедеће послове:
 - а) разматра мјере за унапређивање васпитно-образовног рада у школама,
 - б) организује заједничке стручне службе за школе у свом подручју,
 - в) размјењују информације о потребном стручном кадру да би се омогућило ангажовање наставника до пуне седмичне норме, или наставника који су проглашени технолошким вишком у другој школи,
 - г) сарађује са Министарством, јединицама локалне самоуправе, те другим друштвеним партнерима и
 - д) разматра и друга питања од значаја за рад школа у свом подручју.
- (3) Министар упутством прописује начин организовања актива директора школа.
- (4) Рад предсједника и чланова актива директора школа је добровољан и не плаћа се.
- (5) на подручју више јединица локалне самоуправе могу се формирати активи стручних сарадника, секретара и рачуновођа школе.

Члан 104 б.

- (1) Стручне школе формирају савјетодавно вијеће, које чине представници локалног тржишта рада, чија је дјелатност у вези са образовањем одређене струке и занимања које образује стручна школа.
- (2) Савјетодавно вијеће помаже школи у планирању садржаја њених програма рада, савјетује школу о свим питањима која се тичу обуке и помажу јачању везе између школе и локалног тржишта рада.
- (3) Састав савјетодавног вијећа и процедура именовања његових чланова регулишу се статутом школе.
- (4) Рад члана савјетодавног вијећа је добровољан и не плаћа се.

IX ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНЕ ШКОЛСКЕ ИСПРАВЕ

Члан 105.

- (1) Држављанин Републике Српске и Босне и Херцеговине који је у иностранству завршио школу или поједини разред, има право да захтијева признавање дипломе или свједочанства – нострификацију или признавање еквиваленције тих исправа.

(2) Грађани који привремено бораве у Републици имају право на средње образовање по Наставном плану и програму у Републици.

(3) Страни држављани и лице без држављанства има право да захтијева нострификацију – признавање еквиваленције дипломе и свједочанства стечених у иностранству ако за то има правни интерес.

Члан 106.

(1) Предмет поступка нострификације, односно признавања еквиваленције јесте диплома или свједочанство стечено у иностранству (у даљем тексту: страна школска исправа).

(2) Нострификацију, односно признавање еквиваленције стране школске исправе врши Министарство.

(3) Нострификацијом се страна школска исправа изједначава са одговарајућом школском исправом стеченом у Републици и то у погледу права на настављање образовања и права на запошљавање.

(4) Поступак признавања не спроводи се за јавне исправе и документе из чл.1. и 2. Споразума о узајамном признавању докумената у образовању и регулисању статусних питања ученика и студената („Службени гласник Републике Српске“, број 79/05) стечене у основним и средњим школама у Републици Србији.

(5) Јавна исправа из става 4. овог члана има правно дејство као јавна исправа издата на територији Републике.

Члан 107.

(1) У поступку нострификације, односно признавања еквиваленције стране школске исправе примјењују се одредбе Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 13/02) уколико овим законом није другачије утврђено.

(2) У поступку нострификације, односно признавања еквиваленције узима се у обзир:

- а) систем образовања земље у којој је стечена,
- б) Наставни план и програм,
- в) трајање образовања,
- г) права која даје страна школска исправа имаоцу и
- д) друге околности од значаја за одлучивање.

(3) Министар доноси рјешење којим се нострификација условљава полагањем испита или провјером знања уколико се у поступку нострификације утврди да Наставни план и програм иностране школе знатно одступа од плана и програма са којим се упоређује.

(4) Министарство може спровођење испита и провјеру знања повјерити посебној стручној комисији коју именује министар или школи у којој лице које је поднијело захтјев за нострификацију наставља школовање.

Члан 108.

Лице које је поднијело захтјев за нострификацију, односно признавање еквиваленције стране школске исправе може условно да се упише у наредни разред уколико поступак није окончан до истека рока за упис ученика у школу.

Члан 109

- (1) Лице које захтијева нострификацију, односно признавање еквиваленције стране школске спреме уз захтјев доставља оригинал те исправе и превод овлаштеног преводиоца.
- (2) Рјешење о нострификацији и рјешење о признавању еквиваленције коначно је у управном поступку.
- (3) Диспозитив рјешења исписује се на оригиналу школске исправе и на примјерку превода (клаузула о нострификацији, односно признавању еквиваленције).

Члан 110.

- (1) Министарство води евиденцију и чува документацију о извршеним нострификацијама и признатим еквиваленцијама страних школских исправа.
- (2) Министарство води регистар о нострификацији и еквиваленцији страних школских исправа.
- (3) Регистар из става 2. овог члана садржи:
 - а) редни број,
 - б) датум пријема захтјева,
 - в) име, презиме и адресу подносиоца захтјева,
 - г) назив установе земље у којој је издата школска исправа,
 - д) кратак садржај рјешења о нострификацији, односно еквиваленцији са бројем протокола и датумом издавања и
 - ђ) примједбе.

Х ЕВИДЕНЦИЈА, ЈАВНЕ ИСПРАВЕ, ПЕЧАТ

Члан 111.

- (1) Евиденција коју води школа:
 - а) матична књига,
 - б) евиденција о издатим свједочанствима и дипломама,
 - в) одјељенска књига/електронски дневник,
 - г) евиденција о испитима,
 - д) љетопис школе,
 - ђ) ученички досије и
 - е) досије директора, наставника и стручних сарадника.
- (2) Школа трајно чува:
 - а) матичну књигу,
 - б) љетопис школе,
 - в) евиденцију о издатим свједочанствима и дипломама о завршеној средњој школи и
 - г) наставни план и програм
- (3) Одјељенска књига и евиденција о испитима чува се десет година.

Члан 112.

- (1) Јавне исправе које издаје школа су :
 - а) свједочанство,
 - б) диплома,
 - в) увјерење о положеном испиту, односно о савладаном програму стручног оспособљавања и
 - г) исписница.

- (2) Уписивање, односно исписивање, понављање разреда и искључивање ученика из школе, обавезно се евидентира на полеђини свједочанства и овјерава печатом школе.
- (3) Школа издаје ученику увјерење о положеном испиту, односно о савладаном програму стручног оспособљавања.
- (4) Министар доноси Правилник о садржају и начину вођења документације и евиденције и обрасцима јавних исправа у средњој школи.

Члан 113.

- (1) Школа овјерава вјеродостојност јавне исправе печатом.
- (2) Садржај печата утврђује се у складу са Законом о печатима („Службени гласник Републике Српске”, бр. 17/92, 63/01 и 49/07).
- (3) Службено лице одговорно за употребу и чување печата одређује директор школе.

Члан 114.

- (1) Школа издаје дупликат јавне исправе на прописаном обрасцу послје проглашења јавне исправе неважећом у „Службеном гласнику Републике Српске”.
- (2) Школа издаје увјерење о подацима о којима води евиденцију у недостатку прописаног обрасца.

Члан 115.

- (1) Лице које нема јавну исправу о завршеном школовању, а евиденција о томе, односно архивска грађа је уништена, нестала или недоступна, може да поднесе захтјев основном суду у мјесту пребивалишта или боравишта ради утврђивања завршеног школовања.
- (2) Рјешење суда којим се доказује да је лице стекло средње образовање замјењује свједочанство о завршеном средњем образовању и васпитању.

ХИ ФИНАНСИРАЊЕ ШКОЛА

Члан 116.

- (1) Средства за рад школе коју оснива Републике обезбјеђују се из:
 - а) буџета Републике,
 - б) буџета јединице локалне самоуправе или више јединица локалне самоуправе заједно на чијим подручју се школа налази и
 - в) других извора.
- (2) Из буџета Републике обезбјеђују се:
 - а) средства школама за плате запослених у складу са Законом о платама запослених у области просвјете и културе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број 118/07),
 - б) накнаде предвиђене Посебним колективним уговором,
 - в) трошкове републичког или вишег ранга такмичења по програму који одобри министар,
 - г) награде ученицима на основу постигнутих посебних резултата,
 - д) награде наставницима на основу постигнутих посебних резултата у раду,
 - ђ) дио средстава за изградњу, санацију, доградњу, опремање и инвестиционо одржавање и
 - е) дио средстава за потрошни материјал и алат за практичну и кабинетску наставу.

- (3) Министар доноси Правилник о награђивању ученика и наставника.
- (4) Из буџета јединице локалне самоуправе обезбјеђују се:
- а) средства за гријање, струју, воду и земљарину,
 - б) трошкови наставе,
 - в) стручно усавшавање наставника и стручних сарадника,
 - г) прво полагање приправничког испита,
 - д) средства за одржавање хигијене,
 - ђ) текуће инвестиционо одржавање,
 - е) канцеларијски материјал,
 - ж) часописи,
 - з) одјељенске и матичне књиге,
 - и) трошкови телефона,
 - ј) набавка свједочанства, диплома, пријава,
 - к) средства за превоз радника,
 - л) љекарски преглед радника,
 - љ) трошкови амортизације и отписа ситног инвентара,
 - м) трошкови општинског и регионалног такмичења,
 - н) дио средстава за изградњу, санацију, доградњу, опремање и инвестиционо одржавање и
 - њ) дио средстава за потрошни материјал и алат за практичну и кабинетску наставу.
- (5) Школа и јединица локалне самоуправе потписују уговор о износу потребних средстава које обезбјеђује општина.
- (6) Школа може остварити приход од:
- а) донација правних и физичких лица,
 - б) насљеђа, дарова и опорука и
 - в) продајом интелектуалних, материјалних услуга и робе (радом школских ресторана, трговинских радњи, пољопривредних економија, фискултурне сале и других спортских објеката, разним услужним пословима у кабинетима информатике и страних језика, те производњом робе за тржиште у школским радионицама и сл.).
- (7) У средњим школама Републике чији је оснивач Влада школовање редовних ученика је бесплатно.
- (8) Министар доноси Правилник о финансирању школа и Правилник о начину организације рада и финансирања основних музичких школа и музичких школа.

Члан 117.

Педагошким стандардима прописује се изградња и опрема школског простора, кадровски и други услови који осигуравају једнаке услове за рад свих школа.

Члан 118.

Школама чији је оснивач Република умањиће се средства:

- а) сразмјерно неизвршеним пословима, односно за проценат за који није реализован Годишњи програм рада школе,
- б) за проценат за који је смањено трајање часова, односно наставне године без одобрења Министарства,

- в) ако је школи дозначено више средстава због нетачних података на основу којих је извршен обрачун и
- г) ако је издала у закуп дио школског простора без сагласности Министарства, осим ако се тим простором користи друга школа за извођење редовне наставе, за висину прихода од закупа.

Члан 119

- (1) Школа може продавати производе које направе ученици за вријеме наставе.
- (2) Средства остварена у складу са ставом 1. овог члана евидентирају се посебно и користе за финансирање ученичких организација, секција, екскурзија, излета, награда ученицима и за помоћ болесним и материјално угроженим ученицима.

Члан 120.

Средства за рад школе чији оснивач није Република обезбјеђује оснивач.

Члан 121.

- (1) Ученици школе, односно њихови родитељи обезбјеђују средства за уџбенике, приручнике, осигурање ученика, куповину свесака, личну опрему за рад и превоз.
- (2) Јединица локалне самоуправе може кроз материјалне трошкове обезбиједити плаћање пуног износа или дијела трошкова из става 1. овог члана.
- (3) Школа може на почетку школске године од ученика наплатити партиципацију, а прикупљена средства ће користити за осигурање ученика, куповину свједочанстава, диплома, свесака и слично.

Члан 122.

Заинтересована предузећа, установе, родитељи и други појединци могу учествовати у финансирању рада средњих школа које оснива Република опремањем кабинета и учионица, санацијом и изградњом објеката, обезбјеђењем услова за обављање практичне наставе ученика и за другим активностима.

Члан 123.

- (1) Редован ученик који понавља разред плаћа уписнину за понављање разреда у висини најниже плате у Републици за текућу школску годину.
- (2) Средства уплаћена у складу са ставом 1. овог члана користе се за: набавку уџбеника дјечи погинулих бораца, корисницима социјалне помоћи и награде ученицима.
- (3) Директор школе може ослободити ученика из става 1. овог члана плаћања уписнине у оправданим случајевима.

XII НАДЗОР НАД РАДОМ ШКОЛЕ

Члан 124.

- (1) Министарство врши управни надзор над законитошћу рада школе.
- (2) Стручно-педагошки надзор врши Републички педагошки завод, односно инспектори – просвјетни савјетници за предмет или групу предмета (у даљем тексту: стручни савјетник).
- (3) У школи се врши интерно и екстерно вредновање квалитета васпитно-образовног рада.
- (4) Инспекцијски надзор над примјеном овог закона, општих прописа и других аката из области

средњег образовања и васпитања врши Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске, путем просвјетне инспекције.

(5) У вршењу инспекцијског надзора просвјетни инспектор је овлашћен да:

- а) наложи отклањање недостатака насталих неизвршавањем или неправилном примјеном закона и других прописа и аката,
- б) наложи школи да поништи упис ученика, оцјена, испита, васпитно-дисциплински мјера ако су спроведени супротно закону,
- в) наложи поништавање јавних докумената која су издата супротно закону,
- г) наложи отклањање недостатака у поступку вођења евиденције и документације,
- д) забрани, до доношења коначне одлуке Министарства, обављање проширене дјелатности школе и издавање школског простора уколико се таква дјелатност обавља без сагласности Министарства или супротно датој сагласности,
- ђ) наложи школи усаглашавање појединачних аката школе са прописима уколико утврди да су донесени супротно одредбама закона, других прописа и општих аката донесених на основу закона,
- е) наложи школи да поништи конкурс о пријему наставника, стручног сарадника уколико је директор школе расписао конкурс а да претходно није обавијестио надлежни актив директора о слободном радном мјесту у складу са законом,
- ж) наложи школи да покрене поступак пред надлежним органом да се прогласе ништавним јавне исправе и увјерења издата на основу података из евиденције коју води школа уколико су издати супротно одредбама закона, других прописа и општих аката донесених на основу закона,
- з) наложи школском одбору, директору и наставничком вијећу да поништи одлуку која је у супротности са Законом, другим прописима и актима донесенима на основу закона,
- и) забрани рад и издавање јавних исправа школи која није уписана у регистар школа и
- ј) предузме и друге мјере и радње за које је овлашћен законом или другим прописом на основу закона.

(6) Лице које сматра да су његова права прописана овим законом повријеђена, може се, ради заштите тих права, обратити надлежној инспекцији у року од три мјесеца од дана сазнања за учињену повреду, а најдаље у року од шест мјесеци од дана учињене повреде.

(7) Инспекцијски надзор над примјеном овог закона и других прописа у дијелу који се односи на запошљавање, рад и радне односе врши инспекција надлежна за рад и радне односе.

(8) Министар доноси правилник о остваривању управног и стручно-педагошког надзора.

Члан 125.

(1) У вршењу стручно-педагошког надзора, стручни савјетник:

- а) обавља непосредан увид у примјену и реализацију Наставног плана и програма,
- б) врши увид у рад и организацију рада школе, рад наставника, стручних сарадника, васпитача и директора,
- в) врши непосредан увид у начин извођења наставе, испита и других облика васпитно-образовног рада,
- г) пружа савјетодавно-инструктивну помоћ наставницима, стручним сарадницима, васпитачима и директору,
- д) врши увид у одржавање школског простора и

ђ) предлаже министру и надлежним органима мјере за унапређивање васпитно-образовног рада, те мјере за отклањање неправилности и недостатака у васпитно-образовном процесу.

(2) О извршеном стручно-педагошком надзору, обавезно се сачињава записник о чињеничном стању који се доставља надлежним органима школе.

(3) Стручни савјетник, према својим овлаштењима, рјешењем налаже школи отклањање утврђених неправилности.

(4) Министар доноси Правилник о одржавању и чувању школског простора и опреме.

ХИИ КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 126.

- (1) Новчаном казном од 3.000 до 9.000 КМ казниће се за прекршај школа, ако:
- а) не донесе Годишњи програм рада или га не примјењује (члан 29),
 - б) организује наставу другачије него што је прописано Годишњим програмом рада школе (члан 36),
 - в) не остварује прописани Наставни план и програм (члан 31),
 - г) употребљава уџбенике и наставна средства која нису одобрена (члан 40),
 - д) утврди више часова обавезне наставе у дневном и седмичном распореду часова (члан 38),
 - ђ) одступи од календара без сагласности Министарства (члан 35),
 - е) наплати од ученика средства супротно чл. 128. и 130,
 - ж) не води прописани досије ученика (члан 61),
 - з) упише ученика супротно одредбама чл. од 43. до 51,
 - и) обави испит супротно члану 63,
 - ј) изабере наставника, односно сарадника супротно одредбама чл. 76. и 77.,
 - к) дозволи политичко организовање и дјеловање или коришћење школског простор у те сврхе, у вријеме одржавања наставе (члан 8),
 - л) ако се у школи врши дискриминација (члан 5),
 - љ) не предузима одговарајуће мјере заштите против дискриминације и узнемиравања по основу пола и сексуалног узнемиравања (члан 6),
 - м) не распише конкурс за пријем потребних радника (члан 76),
 - н) обавља проширену дјелатност без сагласности Министарства (члан 21),
 - њ) не води или неуредно води прописану евиденцију о васпитно-образовном раду школе за редовне ученике (члан 118),
 - о) изда свједочанство редовним ученицима чија садржина не одговара подацима у матичној књизи (члан 118),
 - п) не достави на вријеме или достави нетачне податке Министарству
 - р) не раскине радни однос с радником који испуњава један од услова за пензију,
 - с) организује екскурзију или излет супротно закону, правилнику и општем акту донесеном на основу закона (члан 33) и
 - т) поступак оцјењивања и утврђивања оцјена, као и изрицање васпитно-дисциплинских мјера не спроводи у складу са законом, правилником и статутом школе (чл. 57, 58, 59. и 60)“.
- (2) Новчаном казном од 1.000 до 3.000 КМ казниће се одговорно лице у школи за прекршај из става 1. овог члана.

Члан 127.

- (1) Новчаном казном од 5.000 до 15.000 КМ казниће се школа за прекршај из члана 25. овог закона.
- (2) Новчаном казном од 1.000 до 3.000 КМ казниће се одговорно лице у школи за прекршај из члана 25. овог закона.

XIV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 128.

- (1) Наставници и стручни сарадници који обављају васпитно-образовни рад у школи који су по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона испуњавали услове у погледу степена и врсте стручне спреме, могу и даље да обављају васпитно-образовног рад у школи и у дому ученика.
- (2) Радници који су засновали радни однос у школи на радним мјестима секретара и рачуновође и који су по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона испуњавали услове у погледу степена и врсте стручне спреме дужни су да у року од седам година од ступања снагу овог закона испуне потребне услове у погледу нивоа и врсте образовања.
- (3) Од обавезе из става 2. овог члана изузимају се радници са 20 и више година радног стажа или 40 и више година старости.

Члан 128 а.

Наставници и стручни сарадници који обављају васпитно-образовни рад у школи, а имају завршен први циклус студијског програма у трогодишњем трајању, са остварених 180ЕЦТС бодова, могу и даље да обављају васпитно-дисциплински рад у школи, али су дужни да у року од четири године од дана ступања на снагу овог закона испуне потребне услове за радна мјеста на којима су распоређени, у погледу нивоа и врсте образовања.

Члан 129.

- (1) Редован ученик који је почео образовање по Наставном плану и програму који је важио приликом уписа у школу завршиће редовно образовање по том наставном плану и програму.
- (2) Средње образовање у трајању од три године одговара трећем степену стручне спреме, а образовање у трајању од четири године четвртом степену стручне спреме.

Члан 130.

Влада ће у року од 12 мјесеци донијети Уредбу о организовању и извођењу наставе на језицима националних мањина (члан 54. овог закона), Уредбу о педагошким стандардима и уредбу о педагошким нормативима (члан 14. овог закона).

Члан 131.

- (1) Министар је ће у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети правилнике:
 - а) о условима за почетак рада средње школе (члан 14. овог закона),
 - б) о садржају и начину вођења регистра средњих школа (члан 18. овог закона),

- в) о наставном плану и програму за све врсте школа (члан 31. овог закона),
 - г) о извођењу екскурзија и излета (члан 33. овог закона),
 - д) о упису ученика у први разред средњих школа (члан 44. овог закона),
 - ђ) о школском календару за сваку школску годину (члан 35. овог закона),
 - е) о васпитању и образовању дјете са посебним образовним потребама (члан 49. овог закона),
 - ж) о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи (члан 60. овог закона),
 - з) о садржају и начину полагања завршног и матурског испита у средњим стручним и техничким школама (члан 63. овог закона),
 - о) о садржају и начину полагања матурског испита у гимназији (члан 63. овог закона),
 - ј) о садржају и начину полагања матурског испита у умјетничким школама (члан 63. овог закона),
 - к) о избору ученика генерације у средњој школи (члан 64. овог закона),
 - л) о ученичком досијеу (члан 61. овог закона)“.
 - љ) о врсти стручне спреме наставника и стручних сарадника (члан 76. овог закона),
 - м) о 40-часовној радној недјељи рада у школи (члан 83. овог закона),
 - н) о избору и раду школског одбора (члан 95. овог закона),
 - њ) о условима и начину избора директора школе (члан 97. овог закона),
 - о) о садржају и начину вођења документације и евиденције и обрасцима јавних исправа у средњој школи (члан 119. овог закона),
 - п) о финансирању школа (члан 123. овог закона),
 - р) о остваривању управног и стручно-педагошког надзора (члан 132. овог закона),
 - с) о одржавању и чувању школског простора и опреме (члан 133. овог закона),
 - т) о начину остваривања програма огледа у средњој школи (члан 22а. овог закона),
 - ћ) о наставном плану и програму за ученике са посебним потребама за сваку врсту и степен ометености у развоју ученика (члан 48. овог закона),
 - у) о начину организације рада и финансирања основних музичких и музичких школа (члан 123. овог закона).
- (2) Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети упутство о начину организовања актива директора школа (члан 110а. овог закона).

Члан 131а.

- (1) Министар ће, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети правилнике о:
- а) Врсти стручне спреме наставника и стручних сарадника у средњим техничким и средњим стручним школама (члан 75. став 6),
 - б) Врсти стручне спреме наставника и стручних сарадника у гимназији(члан 75. став 7),
 - в) Врсти стручне спреме наставника и стручних сарадника у умјетничким школама (члан 75.став 8),
 - г) Критеријумима и процедури пријема радника у радни однос у школи (члан 76. став 14) и
 - д) Полагању стручног испита у средњој школи (члан 77. став 12).

(2) Министар ће, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети упутства о:

а) Реализацији програма и активности невладиних организација, других установа и организација у средњим школама (члан 34.став 3),

б) Издавању и начину плаћања школског простора (члан 21а.став 4).

(3) До доношења прописа из става 1. овог члана, примјењиваће се подзаконски прописи донесени на основу Закона о средњој школи („Службени гласник Републике Српске”, број 38/04) који нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 132.

Школе ће своју организацију и опште акте ускладити са одредбама овог закона у року од осам мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 133.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о средњој школи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 38/04 и 62/04).

Члан 134.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-554/14

Датум: 10. Април 2014. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
Мр Игор Радојичић